

INSPIRE : Gösterge Rehberi ve Sonuç Çerçevesi

Çocuğa Karşı Şiddeti Sona Erdirmek:
Değişimin Tanımlanması ve Ölçümü

- Yönetici Özeti -

Orjinal doküman:
INSPIRE Indicator Guidance and Results Framework
Ending Violence Against Children: How to define and measure change

İndirmek için (English): <https://www.unicef.org/protection/files/UNICEF-INSPIRE-Book.pdf>

© United Nations Children’s Fund (UNICEF) July 2018
Published by UNICEF
Child Protection Section Programme Division
3 United Nations Plaza
New York, NY 10017
Email: childprotection@unicef.org www.unicef.org
ISBN: 978-92-806-4975-8

3 United Nations Plaza New York, NY 10017, USA Tel: +1-212-326-7434
Email: [<nyhqdoc.permit@unicef.org>](mailto:nyhqdoc.permit@unicef.org)
Suggested citation: United Nations Children’s Fund, INSPIRE Indicator Guidance and Results Framework - Ending Violence Against Children: How to define and measure change, UNICEF, New York, 2018

Özet tarihi: 2019
Özet ve tercüme: Nirengi Derneği www.nirengidernegi.org
Tercüme: Burcu Asena Şahin
Editör: Zeynep M. Sanduvaç

İçindekiler

Teşekkür

Kısaltmalar ve akronimler

Önsöz

Terimce

Bölüm 1: Giriş ve arkaplan

INSPIRE stratejileri

INSPIRE temel göstergeler

Göstergelerin düzeyleri

Temel göstergeleri seçmede kullanılan kriterler

Bu göstergeleri kimler nasıl kullanmalı

Temel bileşenler için nasıl veri toplanır

Gelişime açık alanlar

Bölüm 2: Çocuğa karşı şiddet ilişkin verileri toplamada etik hususlar

Sistematik gözlemlene bağlamı

Araştırma bağlamı

Bölüm 3: Temel INSPIRE göstergeleri ve bileşenleri

Bölüm 4: INSPIRE temel göstergeler: işlevsel tanımlar, veri kaynakları ve örnek sorular

4.1 Etki/hedef: Çocuğa karşı şiddetin veya çocukların şiddete maruz kalmasının ne kadar yaygın olduğunu ölçen göstergeler

1.1 Bakım verenler tarafından geçtiğimiz ay içerisinde şiddetle disipline edilme (SKH göstergesi 16.2.1)

1.2 Öğretmenler tarafından geçtiğimiz 12 ay içerisinde uygulanan fiziksel cezalandırma

1.3 Yaşamı boyunca çocukluk çağında herhangi bir fail tarafından cinsel şiddete maruz bırakılmış olma (SKH Göstergesi 16.2.3)

1.4 Geçtiğimiz yıl içerisinde çocukluk çağında olup herhangi bir fail tarafından cinsel şiddete maruz bırakılmış olma

1.5 Geçtiğimiz 12 ay içerisinde daha önce bir partneri olan adolesan (ergen) genç kızlara yakın partnerleri tarafından uygulanan fiziksel ve / veya cinsel şiddet (SDG göstergesi 5.2.1 alt göstergesi 4)

1.6 Geçtiğimiz 12 ay içerisinde romantik ilişki içinde olunan bir partner tarafından adolesanlara (ergenlere) uygulanan fiziksel ve / veya cinsel şiddet

1.7 Akran şiddeti – geçtiğimiz 12 ay içerisinde zorbalık mağduru olma

1.8 Geçtiğimiz 12 ay içerisinde adolesanlara (ergenlere) yapılan fiziksel saldırı

1.9 Çocuk cinayetleri oranı (SKH göstergesi 16.1.1)

1.10 Çocuğun kadına karşı fiziksel şiddetinin yaşandığı hanelere maruz kalması

4.2 İzleme ve değerlendirme

2.1 Çocuklara ve adolesanlara (ergenlere) karşı temel şiddet türlerine yönelik ulusal yaygınlık tahminleri

2.2 Çocuklara karşı şiddete ilişkin verileri takip eden ve raporlayan idari veri sistemleri

4.3 Kanunların uygulanması ve icrası

3.1 Çocukları fiziksel cezalandırmadan (şiddetle cezalandırma) koruyan kanunlar

3.2 Çocukları cinsel istismar ve sömürden koruyan kanunlar

3.3 Çocukları şiddet ve sömürünün kilit risk faktörlerinden koruyan kanun ve politikalar

3.4 Çocuğa karşı şiddete yönelik kurumların ve yükümlülük sahiplerinin müdahalelerine ilişkin kanun ve politikalar

3.5 Çocuğa karşı şiddeti yasaklayan kanunlara yönelik farkındalık

3.6 Yasal çerçevelerin uluslararası normlara uygunluğunun değerlendirilmesi

4.4 Normlar ve değerler

4.1 Çocuk yetiştirmede fiziksel cezalandırmanın gerekliliği konusunda genel kabul

4.2 Okuldaki öğretiler ve idarecilerin fiziksel cezalandırmasına destek

4.3 Kadınların eşleri tarafından dövülmesinin kabul edilebilirliği

4.4. Kadının cinsel ilişkiyi reddetme hakkına yönelik tutum

4.5 Güvenli ortamlar

5.1 Cinayet oranı (SKH göstergesi 16.1.1)

5.2 Geçtiğimiz ay içerisinde toplum içinde silah taşıma

5.3 Geçtiğimiz 12 ay içerisinde internette yabancı kişilerle iletişim kurma

5.4 Geçtiğimiz 12 ay içerisinde internet üzerinden tanışılan kişiler ile şahsen buluşma

4.6 Ebeveyn ve bakım verenlere destek

6.1 Geçtiğimiz ay içerisinde bakım verenler tarafından şiddet içermeyen disiplin uygulaması

6.2 Bakımverenin erken çocukluk sürecine katılımı ve çocuğu yetiştirmesi

6.3 Geçtiğimiz ay içerisinde ebeveynin/velinin adolesanların (ergenlerin) sorunlarını anlaması

6.4 Geçtiğimiz ay içerisinde ebeveynin/velinin adolesanlara (ergenlerinlere) rehberliği ve denetimi

4.7 Gelir ve ekonomik güçlenme

7.1 Ulusal yoksulluk sınırının altında yer alan çocuklar (SKH gösterge 1.2.1)

7.2 Gıda yetersizliği yaşayan hanelerdeki çocuklar (SKH gösterge 2.1.2)

7.3 Mevcut durumda partneri olan kadın ve kızların güçlenmesi

7.4 Sosyal koruma sistemleri kapsamındaki çocuklar (SKH göstergesi 1.3.1)

4.8 Müdahale ve destek hizmetleri

8.1 Çocuklukta yaşanılan cinsel şiddeti hayatının herhangi bir döneminde anlatma

8.2 Çocuklukta yaşanılan fiziksel şiddeti hayatının herhangi bir döneminde anlatma

8.3 Çocuklukta yaşanılan cinsel şiddete yönelik hayatının herhangi bir döneminde yardım talep etme

8.4 Çocuklukta yaşanılan fiziksel şiddete yönelik hayatının herhangi bir döneminde yardım talep etme

8.5 Çocuklukta yaşanılan cinsel şiddete yönelik hayatının herhangi bir döneminde hizmet alma

8.6 Çocuklukta yaşanılan fiziksel şiddete yönelik hayatının herhangi bir döneminde hizmet alma

8.7 Şiddet durumlarında faydalanılabilecek destek hizmetlerine yönelik adolesanlar(ergenler) arasındaki farkındalık

8.8 Adalet sistemi ile temas halindeki çocuklara destek

8.9 Gözaltındaki (islahevindeki) çocuklar

8.10 Sosyal hizmet iş gücünün büyüklüğü

8.11 Sağlık sektörünün çocuğa kötü muameleye ilişkin yönergeleri

8.12 Sağlık sektörünün çocuğa karşı cinsel şiddete ilişkin yönergeleri

4.9 Eğitim ve yaşam becerileri

9.1 İlkokul ve ortaokulda okula gitmeme oranları

9.2 Geçtiğimiz ay ve son 12 ay içerisinde güvenlik endişelerinden dolayı okula gitmeme

9.3 İlk cinsel ilişkiyi erken yaşta yaşama

9.4 15 ve 18 yaşından önce erken yaşta çocuk sahibi olma

15 ve 18 yaş öncesi erken yaşta birliktelik

9.6 Adolesanların (ergenlerin) aşırı içki tüketimi

9.7 Geçtiğimiz 12 ay içerisinde şiddeti önleme ve şiddete müdahale etmeye yönelik eğitim programı almış olma

4.10 Çok sektörlü eylemler ve koordinasyon

10.1 Çocuğa karşı şiddete yönelik ulusal, çok sektörlü plan ve eylemler

10.2 Ulusal koordinasyon ve planlama mekanizmaları

Ek A: INSPIRE İzleme ve değerlendirme Çerçevesi

Ek B: Örnek anket soruları

Önsöz

Temmuz 2016'da uluslararası kuruluşlardan oluşan bir ortaklık Çocuğa Karşı Şiddetin Sona Erdirilmesi için Küresel Ortaklık ile birlikte çocuğa karşı şiddeti önlemeye ve bu şiddete müdahale etmeye yönelik kanıt temelli bir dizi stratejiden oluşan INSPIRE'ı oluşturdu. INSPIRE paketi uluslararası topluluğun çocuğa karşı şiddetin hükümetlerin, donörlerin, uluslararası kuruluşların, sivil toplum kuruluşlarının ve yerel toplulukların acil dikkatini gerektiren küresel bir halk sağlığı ve insan hakları sorunu olduğu konusundaki artan farkındalığı destekleyen bir cevap niteliğindedir.

INSPIRE Gösterge Rehberi ve Sonuç Çerçevesi hükümetlerin ve sivil toplum kuruluşlarının çocuklara ve adolesanlara (ergenlere) karşı şiddeti önlemeye ve bu şiddete müdahale etmeye yönelik INSPIRE stratejilerini uyguladıklarında zaman içerisinde görülecek süreci izlemeleri ve değişimi takip etmelerine yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Bu yayın, bir sonuç çerçevesinin yanı sıra bir dizi temel göstergesi ve farklı bağlamlarda ve zaman içerisinde değişimlerini izlemek üzere bu göstergelerin nasıl tanımlanacağı ve ölçüleceğine dair detaylı bir rehberi de içermektedir. INSPIRE ortak kuruluşları bu sonuçları ve göstergeleri UNICEF liderliğinde yürütülen iş birliğine dayalı bir süreçle geliştirmiştir. Bunlar tamamlayıcı nitelikte olup Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) liderliğindeki ortakların geliştirdiği INSPIRE El Kitabı: Çocuğa Karşı Şiddetin Sona Erdirilmesine Yönelik Yedi Stratejiyi Hayata Geçirmek için Eylem Planları' nda verilen her bir stratejinin detaylı programlandırma kılavuzu ile birlikte kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

2006 yılında Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin Çocuğa Karşı Şiddet Araştırma Raporu'nda devletlerin sistematik, ulusal veri toplama ve araştırma çabaları geliştirmeleri ve bu çabaları uygulamaları ve uluslararası olarak kabul edilmiş standartlara dayalı ulusal göstergeler kullanmaları önerilmiştir.¹ INSPIRE ortakları, bu yayındaki göstergelerin ve rehberliğin, ülkelerin ve diğer ortakların, şiddetin yaygınlığını ve farklı sektörlerde çocuğa karşı şiddete yönelik tasarlanmış programların sonuçlarını izlemek amacıyla ortak bir dizi gösterge oluşturarak bu tavsiyeyi gerçekleştirmelerine yardımcı olacağını umuyor. Ayrıca, bu çalışmanın küresel ve ulusal çabaların daha fazla uyumlaştırılmasına katkıda bulunacağı ve çocuğa karşı şiddete ilişkin kanıt temelini geliştireceği de umuluyor.

Ted Chaiban, Programlar Yöneticisi, UNICEF (Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu)

James Mercy, Yönetici, Şiddet Önleme Şubesi, Ulusal Yaralanma Önleme ve Kontrol Merkezi, CDC (Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezleri)

Lindsay Stark, Yönetici, CPC (Çocukların Bakımı ve Korunması) Öğrenme Ağı

Howard Taylor, Yönetici, Çocuğa Karşı Şiddetin Sona Erdirilmesi: Küresel Ortaklık

Anselm Hennis, Yönetici, Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar ve Akıl Sağlığı Bölümü, PAHO (Pan Amerikan Sağlık Örgütü)

Daniela Ligiero, Genel Müdür ve İcra Kurulu Başkanı, TfG (Kızlar için Birlikte)

Roberto Arbitrio, Yönetici (vekil), Operasyonlar Bölümü, UNODC (Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi)

Ede Jorge Ijjasz-Vasquez, Kıdemli Yönetici, Sosyal, Kentsel, Kırsal ve Dirençlilik Küresel Uygulama, Dünya Bankası

Etienne Krug, Yönetici, Bulaşıcı Olmayan Hastalıkların Yönetimi, Engellilik, Şiddet ve Yaralanma Önleme Bölümü (DSÖ)

¹ United Nations, United Nations Secretary-General's Report on Violence Against Children, Birleşmiş Milletler, Cenevre, 2006, s. 27. www.unicef.org/violencestudy/reports.html

INSPIRE: Çocuğa Karşı Şiddetin Sona Erdirilmesine Yönelik Yedi Strateji

Kanunların uygulanması ve icrası

Normlar ve değerler

Güvenli ortamlar

Ebeveyn ve bakım verenlere destek

Gelir ve ekonomik güçlenme

Müdahale ve destek hizmetleri

Eğitim ve yaşam becerileri

Terimce

Aşağıdaki terimcede, Gösterge Rehberi'nde anlatılan kilit INSPIRE göstergelerince ölçülen çocuklara ve adölesanlara (ergenlere) karşı şiddetin kilit kavram ve türlerinin² işlevsel tanımları özetlenmektedir.

Çocuk: 18 yaş altı kız veya erkek.

Şiddetle disipline etme: Bir bakım veren veya otorite figürü tarafından yapılan herhangi bir fiziksel cezalandırma ve / veya psikolojik saldırı. Aşağıdakiler bu başlığa dahildir:

- **Fiziksel cezalandırma (beden cezası da denir):** Ne kadar hafif olursa olsun acıya ya da rahatsızlığa neden olması amacıyla yapılan herhangi bir fiziksel eylem. Sarsmak, vurmak, el/kol/bacağa vurmak, sert bir cisimle kalçaya ya da vücuttaki bir başka yere vurmak, kalçaya elle şaplak atmak ya da vurmak, yüze, kafaya ya da kulaklara vurmak veya tokat atmak, sert ve tekrarlı bir şekilde vurmak veya dövmek buna dahildir.
- **Psikolojik saldırı:** Bağırmak, haykırmak ya da çığlık atmak gibi sözlü taciz davranışları ve çocuğa “aptal” ya da “tembel” gibi onu rahatsız edecek isimler takmak.

Çocuklukta cinsel şiddet: Cinsel istismar ve cinsel sömürü dahil, 18 yaşın altındaki bir kız veya erkek çocuğunun cinsel açıdan her tür mağdur edilişi. Buna 18 yaşın altındaki bir kız veya erkekle zorla, baskı uygulayarak, mecbur bırakarak, istenmeyen veya yasadışı cinsel bir eylemde bulunmak veya böyle bir eylemde bulunmayı denemek de dahildir. Cinsel eylem, cinsel birliktelik ya da başka cinsel davranışlar, temas içeren ya da içermeyen cinsel istismar veya tacizin yanı sıra yüz yüze ya da internet üzerinden cinsel sömürüyü de içerebilir.

Yakın partner şiddeti: O anki ya da eski partner tarafından yapılan, fiziksel, cinsel ya da psikolojik hasara yol açan ya da yol açması muhtemel olan fiziksel, cinsel veya psikolojik eylemler. Yakın partner şiddetine yönelik SKH göstergesi bağlamında, bazı anketlerde diğer romantik ya da “flört edilen” partnerler de bu tanıma dahil edilse de, yakın partner genel olarak eş, birlikte yaşanan cinsel partner, veya “düzenli” ya da uzun süreli, birlikte yaşanmayan, cinsel partner olarak tanımlanmaktadır. “Aile içi şiddet” partner şiddeti anlamına gelebildiği gibi çocuk veya yaşlı istismarı ya da hane halkının herhangi bir üyesi tarafından yapılan istismar anlamına da gelebilir.

Romantik partner şiddeti: Her tür erkek veya kız arkadaş, nişanlı, birlikte yaşanan cinsel partner, eş gibi romantik partner, cinsel partner ya da flört edilen partnerler tarafından yapılan, fiziksel, cinsel ya da psikolojik hasara yol açan ya da yol açması muhtemel olan fiziksel, cinsel veya psikolojik eylemler.

Zorbalık: Mağdurun, kardeşi olmayan ya da romantik ilişki içerisinde olmadığı bir diğer çocuk ya da çocuk grubu tarafından maruz bırakıldığı istenmeyen agresif davranıştır. Zorbalık, hasara yol açabilecek tekrarlı fiziksel, psikolojik veya sosyal saldırı modelini içerir ve genellikle okulda ya da çocukların toplandığı diğer bağlamlarda ve çevrimiçi ortamda gerçekleşmektedir. Yüz yüze de çevrimiçi ortam üzerinden de (siber zorbalık) gerçekleşebilir.

- **Yüz yüze zorbalık şunları içerir:** itmek ve vurmak gibi fiziksel eylemler, kişilerle ırkları, dinleri veya görünüşlerinden dolayı dalga geçmek veya cinsel yorumlar veya şakalar yapmak gibi sözel eylemler. Zorbalık aynı zamanda bireyleri tekrarlı olarak dışlamayı veya görmezden gelmeyi de içerebilir.
- **Siber (dijital) zorbalık şunları içerir:** kişiyi üzecek mesajlar göndermek veya bu mesajları başkalarının da görebileceği şekilde internette yayınlamak; internet üzerinden kişileri tehdit etmek; kişiyle dalga geçme amaçlı sayfa açmak; mesaj, e-posta, sosyal medya veya

² DSÖ şiddeti: “fiziksel güç ya da kuvvetin, kasıtlı bir şekilde kendine, başkasına, bir gruba ya da topluluğa karşı fiziksel zarara ya da fiziksel zararlar sonucunda ihtimalini artırmasına, psikolojik zarara, ölüme, gelişim sorunlarına ya da yoksunluğa neden olacak şekilde tehdit olarak ya da fiilen kullanılması” olarak tanımlar; Dünya Sağlık Örgütü, INSPIRE: Çocuğa karşı şiddetin sona erdirilmesine yönelik yedi strateji DSÖ, Cenevre, 2016, s. 14. <www.who.int/violence_injury_prevention/violence/inspire/en>

Terimce

başka internet kanalları yoluyla kişileri kıracak görüntü veya fotoğrafları onlardan izin almaksızın paylaşmak veya yayınlamak.

Fiziksel saldırı: Bir ya da birden fazla kişinin daha güçsüz bir kişiye vurması veya saldırması veya bir kişiyi sopa, bıçak veya tabanca gibi bir silahla yaralaması. Eşit güçlere sahip ve birbirleriyle kavga etmeyi seçen iki kişi arasında geçen olaylar fiziksel saldırı kapsamına girmez.

Bir çocuğu kasten öldürme: Bir çocuğun veya ergenin, öldürmek veya ağır yaralamak amacıyla gerçekleştirilen bir saldırı veya başka bir eylem sonucu öldürülmesi. Failin sadece dikkatsiz veya ihmalkâr olduğu durumlar hariç tutulmuştur.

Kötü muamele (şiddetle disiplin etme dahil) şunları kapsar; fiziksel, cinsel ve psikolojik/duygusal şiddet; bebek, çocuk ve adolesanların(ergenlerin) genellikle kendi evlerinde olmakla birlikte okul ve çocuk yuvası/ yetiştirme yurdu gibi diğer bağlamlarda da ebeveynleri, bakım verenleri ve diğer otorite figürleri tarafından ihmali.

Bölüm 1:

Giriş ve arkaplan

INSPIRE stratejileri

INSPIRE, Temmuz 2016'da, Çocuğa Karşı Şiddetin Sona Erdirilmesi için Küresel Ortaklık ile birlikte, çocuğa karşı şiddeti önlemeye ve bu şiddete müdahale etmeye kendini adanmış hükümetler, uluslararası örgütler, sivil toplum kuruluşları ve bireyler için kanıt temelli bir kaynak olarak yayınlandı. On temel kuruluş INSPIRE'in geliştirilmesinde iş birliğinde bulunmuştur. Bu kuruluşlar; Dünya Sağlık Örgütü (DHÖ), Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezleri (CDC), Çocuğa Karşı Şiddetin Sona Erdirilmesi için Küresel Ortaklık, Pan Amerikan Sağlık Örgütü (PAHO), ABD Başkanı'nın AIDS Mücadele Yardım Programı (PEPFAR), Kızlar için Birlikte (TfG), Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu (UNICEF), Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC), ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı (USAID) ve Dünya Bankası'dır.

Çocuğa karşı şiddeti önlemeye ve bunlara nasıl müdahale edileceğine dair en iyi uluslararası kanıtlara dayanan INSPIRE, yedi temel stratejiden oluşan paketin (bkz. Kutu 1) yanı sıra iki paralel strateji sunmaktadır: Çok sektörlü eylemler ve koordinasyon; İzleme ve değerlendirme.³

Politika yapıcılarının ve uygulayıcılarının INSPIRE stratejilerini hayata geçirmelerine yardımcı olmak üzere ek araçlar geliştirilmiştir. Bu araçların ilki her bir strateji için detaylı programlandırma rehberi sunan ve INSPIRE ortakları tarafından geliştirilen (DSÖ liderliğinde) INSPIRE El Kitabı: Çocuğa karşı şiddetin sona erdirilmesine yönelik yedi stratejiyi hayata geçirmek için eylem planlarıdır. İkinci araç, INSPIRE Gösterge Rehberi ve Sonuç Çerçevesi ("Gösterge Rehberi") ise hükümetlere ve ortaklara gelişmeyi izlemelerine ve zaman içerisinde değişimi takip etmelerine yardımcı olmak üzere INSPIRE ortakları tarafından (UNICEF liderliğine) ortaya atılmış ve üretilmiştir.

2006 yılında Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin Çocuğa Karşı Şiddet Araştırması'nda Devletlerin sistematik, uluslararası olarak kabul edilmiş standartlara dayalı ulusal göstergeleri de içeren ulusal veri toplama ve araştırma çabaları geliştirmeleri ve bu çabaları uygulamaları önerilmiştir.⁴

Bu Gösterge Rehberi'nin amacı, ülkelerin ve diğer ortakların, şiddetin yaygınlığını ve farklı kilit sektörlerde çocuğa karşı şiddete yönelik tasarlanmış programların sonuçlarını izlemek için ortak bir dizi gösterge oluşturarak bu tavsiyeyi gerçekleştirmelerine yardımcı olmaktır. Bu çalışmanın küresel ve ulusal çabaların daha fazla uyumlaştırılmasına katkıda bulunacağı ve çocuğa karşı şiddete ilişkin kanıt temelini geliştireceği umulmaktadır.

³ Dünya Sağlık Örgütü, INSPIRE: Çocuğa karşı şiddetin sona erdirilmesine yönelik yedi strateji, DSÖ, Cenevre, 2016. <www.who.int/violence_injury_prevention/violence/inspire/en>

⁴ Pinheiro, Paulo Sérgio, World Report on Violence Against Children: Secretary-General's study on violence against children, Birleşmiş Milletler, Cenevre, 2006, s. 27. www.unicef.org/violencestudy/reports.html

INSPIRE temel göstergeler

Devletlerin ve kuruluşların INSPIRE stratejilerinin anlaşılmasını ve sonuçlarını izlemelerine ve çocuğa karşı şiddeti önleme ve bu şiddete müdahale etme konusundaki ilerlemeyi ölçmelerine yardımcı olmak için, INSPIRE ortakları bir temel gösterge listesi (Bölüm 3) ve bir sonuç çerçevesi geliştirmiştir (Ek A). Temel göstergeler şiddetin yaygınlığını, risk faktörlerini ve koruyucu faktörleri ve INSPIRE müdahalelerinin hedeflenen faydalanıcılara ne kadar ulaşabildiğini ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. UNICEF liderliğindeki INSPIRE ortakları bu göstergeleri 2016 ve 2017 yıllarında birden çok uluslararası toplantı, konferans çağrısı ve sanal danışma ile gerçekleştirilen katılımcı bir süreçle geliştirmiştir.

Bu giriş bölümünün devamında, çocuğa karşı şiddetin yaygınlığı ve risk faktörleri hakkında veri toplarken göz önünde bulundurulması gereken etik hususların tartışıldığı Bölüm 2 gelmektedir. Bölüm 3'te INSPIRE ortak örgütleri tarafından mutabık kalınan nihai temel gösterge listesi yer almaktadır. Bölüm 4'te, her göstergenin bir veri sayfası bulunur. Bu sayfalarda her göstergenin amacına yönelik bilgi, veri kaynakları, işlevsel tanımlar, örnek ölçümler, hesaplama yöntemi, çevrimiçi verilere giden bağlantılar (varsa), sınırları, önerilen ayrıştırmalar ve uluslararası anketlere giden bağlantılar yer alır (Sayfa 26'daki Kutu 5'te listelenmiştir). Ek A'da sonuç çerçevesi bir bütün halinde yer alır. Ek B'de veri sayfalarından alınan ve kolay erişim için tek, birleştirilmiş bir liste haline getirilmiş örnek anket soruları bulunur.

INSPIRE: Çocuğa Karşı Şiddetin Sona Erdirilmesine Yönelik Yedi Strateji

Kanunların uygulanması ve icrası

Normlar ve değerler

Güvenli ortamlar

Ebeveyn ve bakım verenlere destek

Gelir ve ekonomik güçlenme

Müdahale ve destek hizmetleri

Eğitim ve yaşam becerileri

Göstergelerin düzeyleri

INSPIRE sonuç çerçevesine göre, temel göstergeler listesi, üç farklı düzeydeki sonuçlara ulaşma yönündeki ilerlemeyi izlemek üzere tasarlanmıştır:

- **En üst düzey** (etki/hedef düzeyi). INSPIRE paketinin hedeflenen üst düzey sonucu, amaçlanan etki / hedef düzeyi sonuç beyanı ile ifade edildiği üzere çocukların ve adolesanların (ergenlerin) yaşamlarında anlamlı bir değişiklik elde etmektir:

Adolesanlar(ergenler) de dahil olmak üzere tüm * çocukların, her türlü şiddetten şimdi olduğundan daha uzak büyümeleri ve şiddete maruz kalanların fiziksel, zihinsel ve sosyal refahlarını sağlamak için gerek duydukları, mevcut durumdakinden daha yerinde bakım, destek ve adalete erişimden faydalanması.

**Engelli çocuklar, kurum bakımındaki çocuklar, özgürlüğü elinden alınmış olanlar, aşırı yoksulluk içerisinde bulunanlar, ailesi yanında olmayan/ailesinden ayrılmış çocuklar, acil durumlardaki çocuklar, HIV'den etkilenmiş olanlar veya başka sosyal veya ekonomik dezavantajlar altında yaşayanlar gibi zarar görebilir (hassas)) durumlarda olan çocuklar dahil olmak üzere.*

Ülkelerin ve toplulukların, çocuğa karşı şiddetin yaygınlığını azaltmak amacıyla bu amaçlara ulaşıp ulaşmadıklarını izlemek için, temel liste, çocuklara ve adolesanlar(ergenler)e karşı belli sayıda kilit şiddet türlerinin yaygınlığının ölçülmesine yönelik göstergeler içermektedir.

- **Ara çıktı düzeyi:** Temel liste ayrıca her INSPIRE temel strateji ve faaliyeti için ara çıktı düzeyi sonuçlarını izlemek için tasarlanmış göstergeleri de içerir. Genelde, bu sonuçlar kanıta dayalı risk faktörleri, koruyucu faktörler ve çocuğa karşı şiddet faktörleri üzerine odaklanmaktadır. Ara düzey göstergeler; yasa ve politikalarda, sosyal normlarda, çevrenin özelliklerinde, kurumsal müdahalelerde ve bireysel davranışlarda, uzmanların, topluluk üyelerinin, bakım verenlerin, adolesanların(ergenlerin)ve çocukların kendilerinin farkındalık ve becerilerinde yaşanan değişimler gibi sonuçları ölçer.
- **Kısa süreli, düşük düzey (çıktı düzeyi):** Son olarak, temel listede, her bir INSPIRE stratejisinin ülkeler ve topluluklar içinde ne kadar yaygınlaştırıldığı gibi az sayıda düşük düzeyde değişimi ve kilit kurumların kurumsal kapasitelerindeki değişim ve aileler, bakım verenler ve adolesanlar için belli programların yapılması gibi sonuç zincirinde daha düşük düzeylerde kalan adımları ölçmek üzere bazı göstergeler yer almaktadır.

Temel göstergeleri seçmede kullanılan kriterler

INSPIRE ortakları, her bir INSPIRE stratejisi için ve temel liste için sonuç çerçevesinin çeşitli düzeylerinde hedeflenen sonuçları ölçmek üzere göstergeler seçmiştir. Temel listedeki bütün göstergeler ulusal düzeyde değişimin ölçülmesi için uygundur. Listedeki ankete dayalı pek çok gösterge il veya ilçe seviyelerdeki değişimi ölçmek için de faydalı olabilir. Temel liste için göstergeleri seçerken göz önünde bulundurulacak diğer hususlar şunlardır:

- **Anketler, idari veri tabanları ve politika incelemeleri gibi veri kaynaklarının birleşimi.** Listedeki göstergelerin yaklaşık üçte ikisi nüfus tabanlı anketlerle ölçülecek şekilde tasarlanırken, kalan üçte biri politika ve yasal incelemeler ve idari veri sistemleri gibi veri kaynaklarına dayanmaktadır.
- **Mümkün olduğunda mevcudiyet ve geçerliliği kabul edilmişliğine göre önceliklendirilmiş göstergeler.** Temel listedeki pek çok gösterge, dünya çapında birçok ülkede Demografik ve Sağlık Anketleri (DHS), Okul Temelli Küresel Sağlık Anketleri (GSHS), Çoklu Gösterge Kümesi Anketleri (MICS) ve Çocuğa karşı Şiddet Anketleri (VACS) gibi büyük uluslararası anket programları aracılığıyla halihazırda ölçülmekte olan, iyi bilinen ve geçerliliği kabul edilmiş göstergelerdir. INSPIRE ortaklarının, geçmişte yaygın olarak ölçülmemiş, şiddeti önleme ve müdahale için önemli oldukları bir değişikliği ölçmek istedikleri durumlar da olmuştur. Bu durumlarda, her göstergenin veri sayfasında göstergenin ortaya çıkış süreci, metodolojik hususlara daha fazla dikkat edilmesi ve bazı durumlarda veri toplamının yaygınlaştırılması gerektiği yazılıdır.
- **Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri göstergeleri.** Listedeki bazı göstergeler, Birleşmiş Milletler Üye Devletlerinin ölçmeyi kabul ettiği Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi (SKH) göstergeleridir. Bunlara Hedef 16.2'nin ölçümündeki göstergeler de dahildir: Çocuk istismarını, sömürsünü, kaçakçılığını ve çocuğa karşı şiddet ve işkencenin her türünü sona erdirmek. Listedeki ayrıca çocuklar ve adolesanlar(ergenler) için olmak üzere ayrılmış diğer SKH şiddet yaygınlık göstergelerinin (Örneğin: cinayet) yanı sıra çocuğa karşı şiddetin temel risk faktörlerini ölçen SKH göstergeleri de yer almaktadır.
- **Her bir strateji için gösterge sayısı.** Temel göstergeler listesi hedeflerin birbirine göre rekabetini dengelemeye çalışır; listeyi yönetilebilir sayıda göstergeyle sınırlandırırken kilit sonuçların uygun ve yeterli şekilde ölçülmesini sağlamayı garantilemek ister.. Müdahale ve destek hizmetleri stratejisi, kısmen, adalet, sağlık ve sosyal hizmetler gibi birden fazla sektörü kapsadığından diğer stratejilerden daha fazla sayıda gösterge içermektedir.
- **İşlevsel tanımlara ilişkin esneklik.** Gösterge Rehberi'nin amacı resmi bir uluslararası raporlama çerçevesi olarak varolmak değil, yerel halktan ve sivil toplum kuruluşlarından ulusal hükümet programlarına kadar çok çeşitli kullanıcılar tarafından kullanılmaktadır. Bu nedenle, veri sayfaları, göstergelerin oluşturulmasında bir miktar esneklik sağlar. Veri sayfalarında genellikle ülke için neyin güncel konulara uygun, etik, uygulanabilir ve / veya mevcut olduğuna bağlı olarak, paydanın yaş aralığının, zaman dilimlerinin veya göstergenin diğer unsurlarının ayarlanması olasıdır da not düşülmüştür.

Göstergeleri kimler nasıl kullanmalı

Göstergeler, hükümetlerin, uluslararası kuruluşların, sivil toplum kuruluşlarının ve diğer ulusal veya yerel kuruluşların, çocuklara ve adölesanlara (ergenlere) karşı şiddeti önleme ve şiddete müdahale çabalarını izlemesine ve değerlendirmesine yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Bu göstergeler her bağlamda kullanılabilir olsa da ek göstergelere ihtiyaç duyulabilecek insani bağlamlarda ve acil durum ortamlarında duruma uyarlanmaları gerekebilir.

Temel INSPIRE göstergeleri ulusal veya program düzeydeki değişiklikleri ölçer. Ayrıca, belirli seviyelere ulaşmış olan ülkelerindeki sayıları bir araya getirerek- bazı değişikliklerle- uluslararası düzeyde değişimi izlemek için de kullanılabilirler.

Göstergeler, aşağıdakiler de dahil olmak üzere, çok çeşitli politika belirleyiciler, program planlayıcıları ve araştırmacılar için yararlı olabilir:

- hükümet, hükümetler arası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşları ve çocuklar ve adölesanlar(ergenler) için programlar yürüten kurumlar içindeki karar vericiler;
- çocuklarla ve adölesanlarla(ergenlerle) anketler yapan akademik araştırmacılar; ve
- bütün düzeylerdeki (yerel, ulusal ve uluslararası) kilit kurumları, programları ve girişimleri izleyen ve değerlendiren kişiler.

Göstergeler, aşağıdakiler dahil olmak üzere program ve politika geliştirme döngüsünün tüm aşamalarında yararlı olabilir:

- Ön planlama aşamasında, örneğin, değişmesi gereken kilit alanları belirleyen durum analizinin bir parçası olarak.
- Program planlama aşamasında ulusal planlarda, hibe yazmada, yeni girişimlerin tasarlanmasında ve çocuklara ve adölesanlara(ergenlere) karşı şiddete ilişkin çalışmalarda bulunan herhangi bir sektörde tüm sistem veya tüm kurumsal reformu gerçekleştirme çabalarında kullanılmak üzere hedefleri ve sonuç odaklı stratejileri belirlemeye yardımcı olarak.
- Temel değerlendirmelerde yeni stratejiler veya politikalar uygulanmadan önce. Bu, çocuğa karşı şiddete odaklanan özel ulusal veya yerel anketler yaparak veya şiddete ilişkin modülleri veya soruları mevcut anketlere katarak nüfus temelli veri toplamanın genişletilmesini içerebilir. Bu aynı zamanda çocuğa karşı şiddete ilişkin ulusal programlar için temel değerlendirme verisi toplama tasarımına yardımcı olmak için önerilen göstergeleri kullanmayı da içerebilir.
- Zaman içindeki değişimi izlemek için kısa ve uzun vadeli takipte çocuğa karşı şiddeti önleme ve bu şiddete müdahale etme programlarının ve politikalarının amaçlanan sonuçlara ulaşip ulaşmadığını değerlendirmede.

Temel bileşenler için veri toplama

Gösterge Rehberi, INSPIRE temel gösterge listesini ölçmek için kullanılacak anket maddelerinin ve diğer veri toplama araçlarının örneklerini içerir. Bu örnekler sadece açıklama amaçlıdır. Uygulamada, ölçümler ve veri kaynakları değişecektir. INSPIRE'in temel göstergelerini ölçmek isteyen hükümetler, hükümetler arası kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları ve yerel kuruluşlar, kendi bağlamlarına en uygun ve elverişli olana bağlı olarak, bu listedeki göstergelerin çoğunu ölçmek için çeşitli araçlar kullanabilir. Aşağıda, bu göstergeleri ölçmek için gerekli verileri elde etmede kullanılacak stratejilere örnekler verilmiştir:

- **Mevcut anket raporlarından ve veri tabanlarından veri çıkarın.** INSPIRE'in temel listesindeki birçok gösterge, düzenli aralıklarla Demografik ve Sağlık Anketleri (DHS), Okul Temelli Küresel Sağlık Anketleri (GSHS), Çoklu Gösterge Kümesi Anketleri (MICS) ve Çocuğa karşı Şiddet Anketleri (VACS) gibi büyük, tekrarlanan anket programları veya mevcut idari veya gözlemlene veri sistemleri tarafından ölçülmektedir. Bazı durumlarda, ulusal tahminler, UNICEF ve SKH küresel veri tabanları gibi uluslararası veri tabanlarında düzenli olarak izlenir ve güncellenir (veya izlenecek ve güncellenecektir). Diğer durumlarda, bu veriler VACS veya GSHS gibi temel göstergeleri ölçen anketlerin nihai raporlarında bulunabilir. İnternet üzerinden veri kaynaklarını nerede bulacağınıza dair bilgiler, bu bilgiler eğer mevcutsa, veri sayfalarında belirtilmiştir. INSPIRE temel listesinde yer alan birçok göstergeyi ölçen uluslararası anket programlarının bir listesi için sayfa 26'daki Kutu 5'e bakınız.
- **Çocuğa karşı şiddete ilişkin belirli soruları veya modülleri mevcut, devam eden veya yeni anketlere katın.** INSPIRE göstergelerini ölçmek için gereken verilerin elverişliliğini artırmanın bir yolu, anketleri; çocuğa karşı şiddete ilişkin soru ve/veya modülleri gelecekteki veya tekrarlayan veri toplamlarına katmaya teşvik etmek veya INSPIRE temel göstergeleri ile ölçümleri uyumlu hale getirmek için mevcut araçları değiştirmektir. INSPIRE göstergeleri ile uyumlu ölçümleri diğer anketlere katma fırsatlarına aşağıdakiler dahildir: DHS anketlerini, Ulusal İstatistik Büroları tarafından yürütülen adolesanlar(ergenler) veya genç yetişkinler arasındaki anketleri, Nüfus Tabanlı HIV Etki Değerlendirme Anketleri gibi uzmanlaşmış anketleri, belediye veya bölge anketleri veya çocukların ve adolesanların(ergenlerin) iyi oluş haline ilişkin programlamayı değerlendirmek için tasarlanmış diğer anketleri düzenli olarak tekrarlamak.

Bu tür bir birleştirme çalışması yalnızca veri toplama, çocuğa karşı şiddet araştırmasına ilişkin uluslararası ve ulusal etik ve güvenlik yönergelerine uygun şekilde gerçekleştirilebildiği zaman yapılmalıdır.⁵ Örneğin, araştırma ekipleri, çocuk ve adolesan(ergen) katılımcıların güvenliğini ve iyi olma halini korumaya ve çocuklar hayatlarındaki şiddeti açıkladıklarında buna uygun müdahale desteği vermeye hazır olmadıkça, anket katılımcılarına şiddete ilişkin soru sorulmamalıdır.⁶ Lütfen çocuklara ve adolesanlara(ergenlere) karşı şiddete ilişkin verileri toplamada söz konusu olan bazı etik hususlara yönelik kısa özeti ve bu hususların tartışılmasını okumak için Bölüm 2'ye bakınız. Çocuğa karşı şiddete ilişkin etik araştırmalara dair daha kapsamlı yönergeler bu kitap yayınlandığı sırada geliştirilmekteydi.

⁵ UNICEF çocuklarla etik araştırma yapmaya ilişkin kaynakları bu linkte kullanıma sunar www.unicef.org/research/ethical-research-and-children. Çocuğa karşı şiddete özel etik araştırmalara dair daha kapsamlı yönergeler yakında yayınlanacaktır.

⁶ Child Protection Monitoring and Evaluation Reference Group, Ethical Principles, Dilemmas and Risks in Collecting Data on Violence Against Children: A review of available literature, UNICEF, İstatistik ve İzleme Bölümü/Politika ve Strateji Şubesi, New York, 2012. <https://data.unicef.org/wp-content/uploads/2015/12/EPDRCLitReview_193.pdf>

- **Çocuğa karşı şiddete ilişkin değişimin izlenmesi için bir temel sunacak ve takip verileri sağlayacak anketler.** Bazı durumlarda, hükümetler (örneğin, Ulusal İstatistik Büroları), uluslararası kuruluşlar veya sivil toplum kuruluşlarının, şiddeti önleme ve müdahale çabalarını izlemek ve değerlendirmek için çocuklara veya adolesanlara(ergenlere) karşı şiddete ilişkin ulusal veya programa ilişkin anketler aracılığıyla birincil verileri toplaması gerekir. Yine, şiddet ile ilgili özel araştırmalar yapan araştırma ekipleri, Bölüm 2'de belirtildiği gibi uluslararası güvenlik kurallarına ve etik kurallara uymalıdır. Buna, çocuklara ve adolesanlara(ergenlere) karşı şiddete ilişkin araştırmaları değerlendirmek üzere nitelikli bir etik inceleme komitesine araştırma protokolleri ve araştırma araçlarının sunulması da dahildir. Ayrıca, çocuk ve adolesan(ergen) katılımcıların güvenliğini ve iyi olma halini korumak ve çocuklar hayatlarındaki şiddeti açıkladıklarında buna uygun şekilde tepki vermek için tamamen hazırlıklı olmak da yine bu başlığın altında yer alır.

Gelişime açık alanlar

INSPIRE temel göstergeler listesi, yedi temel INSPIRE stratejisinin ve iki paralel faaliyetinin hedeflenen olası sonuçlarının bir çoğunu ölçmeye çalışırken, ek çalışma gerektiren alanlar da bulunmaktadır. Örneğin:

- **Acil durumlar ve insani bağlamlar.** Temel göstergeler listesi, silahlı çatışma, doğal afetler ve diğer acil durumlar dahil olmak üzere acil durumlar ve insani bağlamlarda kullanılabilse de bu durumlarda listenin uyarlanması ve bazı ek göstergelerin listeye dahil edilmesi gerekebilir.
- **Çocuk mağdurların iyi olma halinin ve toparlanmasının ölçükleri.** Temel listede, etki/hedef düzeyinde çocuklara ve adolesanlara(ergenlere) karşı şiddetin yaygınlığındaki değişiklikleri ölçmek için birçok gösterge bulunmaktadır. Bununla birlikte, şu anda, şiddet konusunda hizmet ya da destek alan çocuk mağdurların fiziksel, zihinsel ya da sosyal iyi olma hallerindeki değişiklikler açısından gerçekten fayda sağlayıp sağlamadıklarını ölçen hiçbir gösterge yoktur. Bu boşluk, uluslararası veri toplamaya uygun geçerliliği kabul edilmiş ölçüklerin olmadığını ve buranın gelecekte ilgilenilmesi gereken bir alan olduğunu göstermektedir.
- **Değişime yönelik niteliksel ölçümler.** INSPIRE göstergelerinin temel listesi öncelikle nicel göstergelerden oluşmaktadır. Bununla birlikte, şiddeti önleme ve müdahale alanında hem nitel hem de nicel veri toplamak, değişimi izlemek ve değerlendirmek açısından önemlidir.
- **Çıktı düzeyinde kapsam ve yaygınlaştırmadaki değişimleri ölçmek için göstergeler.** INSPIRE temel listesi, INSPIRE stratejilerinin hepsi için olmasa da bazıları için kapsam, yaygınlaştırma ve kısa vadeli etkiler gibi düşük düzey çıktı sonuçlarını ölçmeye yönelik göstergeler içerir. Olmadığı durumların bazıları Bölüm 3'te ve veri sayfalarının her bölümünün ilk sayfasında belirtilmiştir. Bazı durumlarda, ülkelerin INSPIRE stratejilerini kendi özel coğrafi ve program bağlamlarına uygun olarak uygulanmasını, kapsamını, yaygınlaştırılmasını, kalitesini ve kısa vadeli etkilerini ölçmek için ulusal veya yerel olarak uyarlanmış göstergeler geliştirmeleri gerekebilir.
- **Gelişime açık diğer alanlar.** Temel liste, "istek uyandıran" birkaç yeni göstergeyi de içermektedir; "istek uyandıran" kavramı henüz geniş çapta ölçülmedikleri anlamına gelmektedir. Bununla birlikte, INSPIRE ortaklarının çocuğa karşı şiddetin belli türlerinin yaygınlığı veya şiddete ilişkin risk faktörleri veya koruyucu faktörlerdeki değişim gibi ölçmek istedikleri değişimlere yönelik geçerliliği kabul edilmiş göstergeler bulamadığı durumlar da olmuştur. Çocuğa karşı şiddeti önleme ve bu şiddete müdahale etme çabalarının sonuçlarını izlemek için yeni ölçümler geliştirmek ve bunların geçerliliğinin kabul edilmesi için daha fazla metodolojik çalışmaya ihtiyaç vardır.

Bölüm 2:

Çocuğa karşı şiddete ilişkin verileri toplamada göz önünde bulundurulması gereken etik hususlar

INSPIRE göstergeleri, programlara ve politikalara rehberlik etmek için araştırma girişimleri veya gözlemeleme mekanizmaları aracılığıyla çocuklara ve adolesanlara (ergenlere) karşı şiddet hakkında veri toplamayı gerektirir. Tüm araştırma ve gözlemeleme çalışmalarında, kişilere saygıyla muamele etmek ve kişilerin iyi olma hallerini korumak etik bir zorunluluktur. Bununla birlikte, çocuklara ve adolesanlara (ergenlere) karşı şiddete ilişkin veri toplamak, bazı belli başlı etik zorluklar doğurmaktadır. Bu zorluklar arasında çocuklara ve ergenlere, şiddet gibi hassas konular hakkında sorular sorulurken, çocukların özellikle, aile üyeleri, birincil bakım verenleri ve akranları gibi kendilerine yakın kişiler tarafından şiddete maruz bırakıldıkları düşünöldüğünde, zarar riskini en aza indirmek bulunmaktadır. Çocukların ve adolesanların (ergenlerin) araştırma veya gözlemeleme bağlamında şiddeti açıklamalarının istenmesinden kaynaklanabilecek sıkıntıyı, misilleme riskini ve diğere olası zarar risklerini en aza indirmek için özel önlemler almak gibi etik bir zorunluluk söz konusudur.

Çocukların araştırma bağlamındaki soruları cevaplayıp cevaplamama konusundaki kararı kendi başlarına vermelerini nasıl sağlarız, bu kararlarda bakım verenlerin rolü ne olmalı gibi karmaşık sorular da mevcuttur. Bu tür sorular, INSPIRE El Kitabı'nda ana hatları çizilen program ve politikaları yönlendirecek **gözlemeleme verilerinin** toplanmasında ele alınması gereken pratik hususları göstermektedir. Bu hususların şiddet üzerine **araştırma** yaparken ve çocukları şiddetten ve şiddetin bütün yaşamı etkileyen sonuçlarından korumada en çok işe yarayan yöntemler üzerine kanıt temelini geliştirirken göz önünde bulundurulması çok önemlidir.

Sistematiik gözlemeleme bağlamı

Temel INSPIRE göstergeleri çocuklara ve adolesanlara (ergenlere) karşı şiddete ilişkin sistematiik gözlemeleme verilerini toplamak için kullanılabilir. Dünya Sağlık Örgütü, halk sağlığı gözlemelemesini “halk sağlığı uygulamasının planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi için ihtiyaç duyulan sağlıkla ilgili verilerin sürekli, sistematiik bir şekilde toplanması, analizi ve yorumlanması” olarak tanımlamaktadır.⁷ Gözlemeleme verileri; idari veri sistemleri, devlet kayıtları ve vaka raporlarının yanı sıra resmi, nüfus bazlı anketler yoluyla da toplanabilir. Sistematiik gözlemeleme, kavramın ne kadar geniş veya dar olarak tanımlandığına bağlı olarak, genellikle devlet yetkilileri (örneğin, halk sağlığı yetkilileri) veya diğere kuruluşlar tarafından gerçekleştirilir. Dünya Sağlık Örgütü Halk Sağlığı Gözlemelemesindeki Etik Hususlarla İlgili Yönergeler 2017 yayınında tanımlandığı üzere, gözlemelemede amaç, nüfus sağlığını geliştirmektir. Mahremiyet, gizlilik ve rıza gibi konularla birlikte, eşitlik, kamu yararı ve insana saygı da dahil olmak üzere belli bir etik kaygılar kümesi gözlemelemenin bir parçasıdır.⁸ İnsan katılımcıların kullanıldığı araştırmaların aksine, gözlemeleme girişimlerinin önceden bir etik incelemeye tabi tutulmasına yönelik bir kural söz konusu değildir. Bununla birlikte, şiddete ilişkin nüfus anketleri de dahil olmak üzere, insan katılımcıların kullanıldığı tüm araştırmalar, daha büyük gözlemeleme sistemlerine dahil olsalar bile, araştırmalara yönelik etik kurallara uymalıdır. Süregelen bir görev olarak, halk sağlığı gözlemelemesi sık sık sürekli ve gönüllü olmayan eylemleri

⁷ Dünya Sağlık Örgütü, WHO Guidelines on Ethical Issues in Public Health Surveillance, DSÖ, Cenevre, 2017, s. 17. <<http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/255721/1/9789241512657-eng.pdf?ua=1>>

⁸ A.g.e, s. 20-21.

içerir. Gözlemeleme verilerinin açıklanması şiddet, tutuklama, ayrımcılık, tecrit, can veya kaynak kaybı, sıkıntı, travma ve damgalanma gibi zararlara neden olabilir.⁹ Bu olası zararlar, çocuklara ve adölesanlara(ergenlere) karşı şiddete ilişkin gözlemeleme verilerinde dikkati çekmektedir.

Sistematik gözlemeleme; devletin, çocukları korumak ve sağlıklarını ve iyiliklerini desteklemek görevlerini de içeren, nüfusun sağlığını koruma konusundaki etik görevine karşılık gelir. Titizlikle ve aşağıdakiler de dahil olmak üzere etik kurallara uygun olarak yapılmalıdır:¹⁰

- DSÖ Yönerge 8. Gözlemelemeden sorumlu olanlar gözlemeleme yapılmadan önce zarar risklerini belirlemeli, değerlendirmeli, en aza indirmeli ve açıklamalıdır. Zararın izlenmesi sürekli olmalı ve herhangi bir zarar tespit edildiğinde, azaltılması için uygun önlemler alınmalıdır.
- DSÖ Yönerge 9. Özellikle hastalık, zarar veya adaletsizlik riskine açık bireylerin veya grupların gözlemeleme kritik öneme sahiptir ve gereksiz ek yüklerin yüklenmesini önlemek için dikkatli bir inceleme yapılması gereklidir.

Araştırma bağlamı

Araştırmanın etik olmasını sağlamak için, bireylerin dahil olduğu tüm araştırmaların, her araştırma protokolünün tam bir etik değerlendirilmesini yapmakla görevli bir etik inceleme komitesi tarafından önceden onay alması gerekir. Tıp Bilimleri Örgütleri Uluslararası Konseyi (CIOMS) ve DSÖ'nün 2016 İnsanların Kullanıldığı Sağlığa İlişkin Araştırmalar için Uluslararası Etik Kurallar'ı ve UNICEF'in Çocukların Kullanıldığı Etik Araştırmalar Özeti ve Rehberliği araştırmalar için en güncel ve kapsamlı etik rehberliği sağlamaktadır. Hem CIOMS yönergeleri hem de UNICEF özeti ve rehberliği, çocuklara saygılı muamele edilmesinin ve şiddetle ilgili araştırmalarda çocukların iyi olma hallerinin korunmasının sağlanmasında kilit öneme sahip öneriler içermektedir. Bu önerileri uygulamak için hem araştırmacıların hem de etik inceleme komitelerinin yalnızca bir listedeki kriterlere uyuma bakmak yerine gerçek bir etik analiz yapmaları gerekir. Çocuğa karşı şiddete yönelik araştırmalar genel etik yönergelerin tamamına uymak zorundadır. Örneğin, etik olabilmesi için, bir araştırmanın sosyal ve bilimsel değeri veya "insanların sağlığını korumak ve iyileştirmek için gerekli bilgiyi ve araçları üretme ümidi" olması gerekir.¹¹ UNICEF Araştırma, Değerlendirme ve Veri Toplama ve Analizinde Etik Standartlar Prosedürü ve Çocukların Kullanıldığı Etik Araştırmalar Özeti ve Rehberliği'nde vurgulanan ilkelere uygun olarak, çalışmalarda katılımcılara ve katılımcıların katılmaya (veya katılmamaya) yönelik tercihlerine saygı duyulduğundan; faydalar ve riskler dengesinde faydaların üstün geldiğinden ve katılımcıların adil bir şekilde seçildiğinden emin olunmalıdır.

Çocuğa karşı şiddete ilişkin araştırmalar, şiddeti önleme ve şiddete müdahaleye katkıda bulunarak, çocukların ve adölesanlar(ergenler)in iyi olma halini artırmak için gereklidir. Çocukları zarargörebilir (hassas) bir nüfus olarak koruma girişimi, özellikle programlar ve politikalar INSPIRE stratejilerini uygulayıp yaygınlaştırırken ve bu çabaların hedeflenen sonuçlara ulaşımada ulaşılmadığını belirlemeye çalışırken, araştırma ve değerlendirmeye dahil olmalarını sağlama ihtiyacıyla dengelenmelidir. Çocuğa karşı şiddet araştırmalarında, çocuklara saygıyla muamele edilmesini ve iyi olma hallerinin korunmasını sağlamak için araştırma ekipleri aşağıdakileri yapmalıdır:

- katılımlarının gönüllülük esasına dayandığından ve katılımlarının doğasından tamamen haberdar olduklarından emin olmalı;
- zarar riskini en aza indirmeli, ve;
- araştırmaya katılmanın getirdiği yüklerin ve yararların adil ve eşit dağıtımını sağlamalı.

Bu görevler zorlu ve iç içe geçmiş olabilir. Araştırmaya katılmanın olası zararlarını en aza indirmeyi amaçlayan eylemler hakkındaki bilgiler, çocukların, adölesanların(ergenlerin) ve yetişkinlerin araştırmaya katılıp katılmama kararlarını etkileyebilir ve katılımın gönüllülük esasını temin etmek için bu bilgilerin bilgilendirilmiş rıza sürecinde açıklanması gerekir. İleriki sayfalarda, çocuklara ve adölesanlara(ergenlere) karşı şiddete ilişkin araştırma etiğiyle ilgili pratik önerilerin yanı sıra, temel etik kaygılarla ilgili ek tartışmalar yer almaktadır.

⁹ A.g.e, s. 34.

¹⁰ A.g.e, s. 34-36.

¹¹ Tıp Bilimleri Örgütleri Uluslararası Konseyi (CIOMS) ve Dünya Sağlık Örgütü. International Ethical Guidelines for Health-related Research Involving Humans, CIOMS, Cenevre, 2016, s.1 <https://cioms.ch/wp-content/uploads/2017/01/WEB-CIOMS-EthicalGuidelines.pdf>

Katılımın gönüllülük esasını temin etmek: Etik öneriler

Çocukların ve adolesanların (ergenlerin) araştırmaya katılımı gönüllülük esasına dayanmalıdır. Çocuklar ve ergenler, araştırmalara katılmalarını gönüllülük esasına dayandırmayı hedefleyen süreçlerde göz önünde bulundurulması gereken onay verme konusunda gelişen bir kapasiteye sahiptir. Örneğin, çocuklar yaşları küçük olduğundan veya yerel yasalar onların tamamen kendi başlarına karar vermelerine izin vermediğinden araştırmaya katılmak için yasal olarak geçerli bilgilendirilmiş rıza veremeyebilirler. Fakat, bu durumlarda, onlara katılıp katılmama konusunda karar vermeleri için fırsat tanınmalıdır. Kutu 2'de çocukların onayını / bilgilendirilmiş rızasını alma konusunda pratik tavsiyelerin özeti yer almaktadır.

Çocuğun bu onayı, araştırmacılar çocuğun olgunluk düzeyine göre uyarlanmış ilgili bilgileri sağladıktan ve onu çalışma hakkında anlamlı bir sohbete dahil ettikten sonra çalışmaya katılmayı kabul ettiği gerçek bir süreç şeklinde olmalıdır. Araştırmacılar, bir çalışmaya katılma konusunda çocuğun kasıtlı itirazına (reddetme veya onaylamama ifadesi) saygı göstermelidir. Araştırmacılar ayrıca, çocuğun iyi olma halinin ve ebeveynin veya velisinin isteklerine karşı gelmenin olumsuz sonuçlarının farkında olarak, çocuğun bir açıklama yapmadan, çalışma sırasında herhangi bir zamanda çalışmadan ayrılmaya karar verme hakkına saygı göstermelidir. Araştırmacılar, bu hakları çocuktan onay ve bilgilendirilmiş rıza alırken açık ve yaşa uygun bir dilde açıklamalıdır. Eğer daha önce onay / rıza alınmışsa, çocuğun katılımının gönüllülük esasını veri toplama sırasında, çocuğun bu görüşü anlamasını sağlamak üzere tedbirler alarak teyit edilmelidir.

Çocukların ve adolesanların (ergenlerin) kendi başlarına rıza gösteremedikleri veya kendi başlarına rıza vermelerine müsaade edilmediği ama araştırmaya katılım için onaylarına ihtiyaç duyulduğu durumlarda, araştırmaya katılma izni ebeveyn veya veliden alınmalıdır. Bir etik inceleme komitesinin, çocukların ve ergenlerin yüksek yararları için ebeveyn izninden feragat edeceği durumlar olabilir. Bir örnek, "araştırma konusu hakkında ebeveyn bilgisinin, çocukları ve ergenleri, ebeveynleri tarafından sorgulanma, korkutma veya fiziksel zarar riski altında bırakabileceği" şiddet araştırmasıdır.¹² Bazı yargı bölgelerinde, çocuklar ve ergenler, eğer "mezun kılınmış" veya "olgun" kabul edilirse, bağımsız olarak yaşıyorlarsa, evlilerse veya kendileri de ebeveyn ise (ebeveynlerinden izin alınmaksızın) kendileri adına rıza verebilirler. Başka ortamlarda, aksini işaret eden mevzuatın yokluğunda çocukların kendileri için onay vermesine izin verilebilir. Bütün bağlamlarda, araştırma ekipleri rızaya yönelik ulusal ve yerel kurallar hakkında kendilerini bilgilendirmeli, bunları gözetsmeli ve kültürel ve sosyal hususları dikkate almalıdır.

Araştırmaya katılım için ödeme yapmak tek başına katılımın gönüllülüğüne gölge düşürmez. Ödeme, "gereksiz bir teşvik" oluşturacak kadar büyük olmamalı ve mantıkları aksini söylese bile çocuğu veya ebeveyni katılıma ikna etmemelidir. Çocukların ebeveyn ve velilerinin yapılan maddi yardımı sömürmelerine engel olmak için araştırmacılar doğrudan çocuklar ve toplulukları tarafından yararlanabilecek parasal olmayan karşılıkları düşünmelidir. Bununla birlikte, çocuğun katılımının çocuğun ve ailenin temel geliri niteliğindeki ücret kaybına yol açması durumunda telafi niteliğinde maddi tazminat verilmesi göz önünde bulundurulmalıdır.

Kutu 2: Çocukların rıza / bilgilendirilmiş onayını almaya ilişkin uygulanabilir tavsiyeler

- Rıza formundaki dil (çocuklara bilgi sağlamak ve çocukların onaylarını bildirmeleri için yazılı form veya sözlü diyalog) araştırmaya katılmak üzere seçilecek çocukların yaşına uygun mu?
- Onay belgeleri, çocuğun katılımının gönüllülük esasını açısından kararlarının başkalarını hayal kırıklığına uğratma veya kendi iyi olma halini riske atma korkusu temelinde alınmadığını temin edecek şekilde yeterince açık mı?
- Çocukların katılmalarının gönüllülük esasını ve herhangi bir zamanda herhangi bir yaptırım olmaksızın geri çekilme hakları olduğu konusunda bilgilendirildiğini ve bu bilgileri anladığını doğrulamak için ölçümler yapılmış mı?
- Araştırmacılar ebeveyn izni konusunda bir muafiyet talep edip etmemeleri gerektiğini düşünmüş mü?
- Çocuğa röportaj sırasında akraba, güvenilir bir arkadaş ya da araştırmaya dahil olmayan başka bir kişinin orada bulunmasını isteyip istemediği sorulmuş mu (eğer bu yaklaşım etik incelemeyi geçmişse)?
- Katılım için bir karşılık veriliyorsa, topluma bu karşılığın uygunluğu danışıldı mı?

¹²A.g.e., s.68

Zarar riskini en aza indirmek: Etik öneriler

Araştırmacılar, riskleri olası faydalarla uygun şekilde dengelemekle görevlidir.

Buna, bireysel katılımcılara ve bir bütün olarak topluma sunduğu faydalar da dahildir. Çocukların ve adolesanların (ergenlerin) şiddet araştırmalarına katılmalarının bir sonucu olarak karşılaşılabilecekleri risklere örnek olarak aşağıdakiler verilebilir:

- Şiddeti uygulayan veya gizleyen kişilerin eylemlerinin ifşa edildiğini öğrenmeleri veya bundan şüphelenmeleri sonucu ortaya çıkabilecek misilleme riski.
- Örneğin bir gizlilik ihlali sonucu başkaları (örneğin okul arkadaşları, öğretmenler) katılımcının şiddet mağduru olduğunu öğrenirse katılımcının bundan duyacağı rahatsızlık, katılımcının damgalanması veya zorbalığa maruz kalması.
- Çocuk veya ergen katılımcı şahsen şiddete maruz kalmamış olsa dahi hassas konuların tartışılması sonucu ortaya çıkabilecek sıkıntı veya kaygı.
- Şiddet, istismar veya ihmalin bu tür bildirimlerin yasalarca gerekli olduğu bağlamlarda veya veri toplama sırasında açığa çıkan şiddeti ele almaya yönelik ahlaki bir zorunluluğun ortaya çıkması durumunda yetkililere zorunlu bildiriminden kaynaklanabilecek olumsuz sonuçlar.

Kutu 3, riskleri en aza indirmek ve çocuğa karşı şiddete ilişkin araştırmaların doğurabileceği zararı azaltmak için uygulanabilecek hususları özetlemektedir.

Araştırma ekipleri çocukların ve ergenlerin belirli kırılganlıklarını gidermek için gereken her türlü önlemi dikkate alarak riskleri en aza indirmek ve zararı azaltmak için detaylı planlar geliştirmek zorundadır. Örneğin, çocuklar ve ergenler, çıkarılarını yetişkinler kadar koruyamayabilirler. Ayrıca, çocuk ve ergen şiddet mağdurları genellikle şiddeti uygulayanlara doğrudan veya dolaylı olarak bağımlıdır. Ayrıntılı planlar özellikle aşağıdakileri ele almalıdır:

Hassas kişisel bilgileri korumak ve mahremiyet ile gizliliğin ihlalini önlemek. Katılımcıların veri gizliliğini ve katılımcıların güvenliğini, katılımcıları seçme ve katılımın ilk aşamalarında veri toplama, depolama ve bulguların paylaşılması süreçlerinde koruyan detaylı protokollerin mevcut olduğundan emin olun. Bu, aşağıdaki eylemlerden herhangi birini gerektirebilir:

- Araştırmanın niteliğini açıklamanın güvenli olup olmadığını ve bunun kimlere açıklanacağını belirlemek.
- Katılımcılarla görüşmeleri dışardan duyulamayacakları özel bir alanda yapmak.
- Şiddeti araştırmanın odak noktası olarak tanımlayan yazılı materyal veya broşürleri kullanmaktan kaçınmak.
- Hanehalkından birden fazla katılımcı ile görüşme yapmamak (eğer bir hanehalkı anketi ise).
- Görüşmecileri, mahremiyeti korumak ve katılımcıyla görüşmenin yapıldığı alana bir başkasının girmesi durumunda konuyu değiştirmek konusunda eğitmek.

Kutu 3: Riskleri en aza indirmek ve çocuklara karşı şiddet konusundaki araştırmalarda verilen zararı azaltmaya yönelik uygulanabilir hususlar

- Araştırma protokolünde, araştırmaya katılım sonucu karşılaşılabilecek tüm önemli potansiyel riskler tanımlanmış mı?
- Çocuk ve adolesanlar (ergenler)in araştırmaya katılımları durumunda karşılaşılabilecekleri olası riskleri belirlemek için birden çok ilgili paydaşa (örneğin, çocuk sosyal hizmet uzmanları, çocuk savunucuları, polis vb.) danışıldı mı?
- Protokol, katılımcıların mahremiyetini (örneğin davetsiz misafirlere karşı araştırma sorularının konusunu değiştirmek) ve verilerin toplanması, iletilmesi ve saklanması ve bulguların yayılması aşamalarında tüm hassas kişisel bilgilerin gizliliğini korumaya yönelik bir plan içeriyor mu?
- Olası katılımcılara, rıza sürecinin bir parçası olarak, zorunlu raporlama gereklilikleri gibi, araştırmacıların gizliliği koruma kabiliyetindeki sınırlamalar hakkında bilgi verildi mi?
- Araştırmacılar, etik değerlendirme komitesiyle, o ortamdaki belli zorunlu bildirim gerekliliklerinin yanı sıra, eğer uygunsa zorunlu raporlamadan muafiyet talep etme olasılığı da dahil olmak üzere çocuk katılımcıların iyi olma halini koruma stratejilerini tartıştı mı?
- Araştırma ekibi, çocukların dahil olduğu araştırmaları üstlenme, bu hassas konu hakkında veri toplama, katılımcıların olası sıkıntılarıyla başa çıkma ve katılımcıların mahremiyetinin ve verilerinin gizliliğinin korunmasını sağlama konularında uygun şekilde eğitilmiş mi?
- Yönlendirmeler de dahil olmak üzere katılımları nedeniyle çocuklar ve adolesanlar (ergenler) üzerinde oluşabilecek tüm zararları ele almak için net bir plan var mı?
- Araştırma ekibinin olası ikincil travmalarla baş etmek için duygusal desteğe erişimini sağlayacak bir strateji mevcut mu?

- Tüm araştırma personelinin gizliliğin önemini kavradığından emin olmak.
- Anketleri isimler veya kimliği açık eden başka bilgiler yerine numaralarla işaretlemek.
- Toplanan veriyi güvenli yerlerde saklamak.
- Yazılan analizlerde veya bilgi dağıtımlarında katılımcıların gizliliğinin korunduğundan emin olmak.

● **Araştırmacıların desteğe ihtiyacı olan veya sıkıntı (yoğun kaygı, üzüntü) belirtileri gösteren katılımcılara nasıl müdahale edeceklerini bildiklerinden emin olmak.** Araştırmacılar, araştırmaya katılımdan kaynaklanabilecek tüm olası zararları ele almakla yükümlüdürler. Buna tıbbi bakım, psikolojik destek ve gerektiğinde danışmanlık için derhal yönlendirme yapmak ve araştırma katılımcılarının araştırmaya katılımları sona erdikten sonra da yardım isteyebilecekleri mekanizmalar kurmak üzere bir plan geliştirmek de dahildir. Sıkıntı belirtileri göstermeseler bile katılımcılara destek sunulmalıdır.

● **Zorunlu raporlama gereksinimlerinin (varsa) sonuçlarını ve olası risklerini yönetmek.** Rıza sürecinin bir parçası olarak, araştırmanın olası katılımcıları, çocuk tacizinin yetkililere bildirilmesine yönelik yasal gereklilikler de dahil olmak üzere gizliliğin korunmasındaki sınırlar hakkında bilgilendirilmelidir. Araştırmacılar, çocuğun yüksek yararını göz önünde bulundurarak, araştırma sırasında açığa çıkan istismar veya diğer yasa dışı faaliyetleri bildirmek için yasal gerekliliklerden muafiyet aramanın uygun olup olmadığı konusunda etik inceleme komitesine danışmalıdır. Kutu 4'te çocuğa karşı şiddet ilişkin verileri toplamada etik hususlar üzerine önerilen ek kaynaklar yer almaktadır.

Kutu 4: Çocuğa karşı şiddet ilişkin verileri toplamada göz önünde bulundurulması gereken etik hususlar üzerine kaynaklar

- Berman, Gabrielle, ve ark. What We Know about Ethical Research Involving Children in Humanitarian Settings: An overview of principles, the literature and case studies, Innocenti Ön Rapor no. 2016 18, UNICEF Araştırma Ofisi – Innocenti, Floransa, İtalya, 2016. <www.unicef-irc.org/publications/pdf/IWP_2016_18.pdf>
- Child Protection Monitoring and Evaluation Reference Group, Ethical Principles, Dilemmas and Risks in Collecting Data on Violence Against Children: A review of available literature, UNICEF, İstatistik ve İzleme Bölümü/Politika ve Strateji Şubesi, New York, 2012. <https://data.unicef.org/wp-content/uploads/2015/12/EPDRCLitReview_193.pdf>
- Graham Ann, ve ark., Ethical Research Involving Children, UNICEF Araştırma Ofisi – Innocenti, Floransa, İtalya, 2013. <www.unicef-irc.org/publications/706-ethical-research-involving-children.html>
- Santelli, John, Sonia Haerizadeh ve Terry McGovern, Inclusion with Protection: Obtaining informed consent when conducting research with adolescents. Innocenti Araştırma Özeti UNICEF Araştırma Ofisi – Innocenti, Floransa, İtalya, 2017. <www.unicef-irc.org/publications/pdf/IRB_2017_05_Adol03.pdf>
- Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu, UNICEF Procedure for Ethical Standards in Research, Evaluation, Data Collection and Analysis, UNICEF Araştırma Ofisi – Innocenti, Floransa, İtalya, 2015. <www.unicef.org/supply/files/ATTACHMENT_IV-UNICEF_Procedure_for_Ethical_Standards.PDF>
- Dünya Sağlık Örgütü, Putting Women First: Ethical and safety recommendations for research on domestic violence against women. DSÖ, Cenevre, 2001. <www.who.int/gender/violence/womenfirtseng.pdf>
- UNICEF çocuğa karşı şiddete ilişkin veri toplama konusunda etik ve metodolojik yaklaşımlar üzerine 2018'de kullanıma hazır olacak derinlemesine bir kaynak geliştirmektedir.

Bölüm 3:

Temel INSPIRE göstergeleri ve alanları

Etki/hedef: Adolesanlar(ergenler) de dahil olmak üzere tüm * çocukların, her türlü şiddetten şimdi olduğundan daha bağımsız büyümeleri ve şiddete maruz kalanların fiziksel, zihinsel ve sosyal refahlarını sağlamak için gerek duydukları mevcut durumdakinden daha yerinde bakım, destek ve adalete erişimden faydalanması. ***Zarar görülebilir (hassas) durumlarda olan çocuklar dahil olmak üzere.**

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Bakım verenlerin şiddeti	Bakım verenler tarafından şiddetle disipline edilme	1.1 Bakım verenler tarafından geçtiğimiz ay içerisinde şiddetle disipline edilme (SKH Göstergesi 16.2.1) Geçtiğimiz ay içerisinde, bakım verenleri tarafından fiziksel cezalandırmaya ve/veya psikolojik saldırıya maruz bırakılan 1-17 yaş arası kızlar ve erkeklerin cinsiyet ve yaşa göre yüzdesi	28
Okulda fiziksel cezalandırma	Öğretmenler tarafından uygulanan fiziksel cezalandırma	1.2 Öğretmenler tarafından geçtiğimiz 12 ay içerisinde uygulanan fiziksel cezalandırma Şu anda okula giden ve geçtiğimiz 12 ay içerisinde bir öğretmeni tarafından fiziksel cezalandırmaya maruz bırakıldığını bildiren kız ve erkek çocukların ve/veya adolesanların(ergenlerin) cinsiyete ve sınıfa (yaşa) göre yüzdesi	30
Çocuklukta cinsel şiddet	Yaşamının herhangi bir döneminde olup çocukluk çağında cinsel şiddete uğramış olma	1.3 Yaşamının herhangi bir zaman diliminde olup çocukluk çağında herhangi bir fail tarafından cinsel şiddete maruz bırakılmış olma (SKH Göstergesi 16.2.3) 18 yaşından önce cinsel şiddete maruz kalmış 18-29 yaş arası genç kadın ve erkeklerin cinsiyet ve yaşa göre yüzdesi	32
	Geçtiğimiz yıl içerisinde çocukluk çağında olup cinsel şiddete uğrama	1.4 Geçtiğimiz yıl içerisinde çocukluk çağında olup herhangi bir fail tarafından cinsel şiddete maruz bırakılmış olma Geçtiğimiz 12 ay içerisinde cinsel şiddete maruz bırakılmış 13-17 yaş arası kız ve erkek adolesanların(ergenlerin) cinsiyete ve yaşa göre yüzdesi	32

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Adolesanlara (ergenlere) karşı partner şiddeti	Evlilik ya da evlilik benzeri bir ilişki içerisinde genç kızlara karşı şiddet	1.5 Geçtiğimiz 12 ay içerisinde daha önce bir yakın partnerle ilişkisi bulunan genç kızlara yakın partnerleri tarafından uygulanan fiziksel ve / veya cinsel şiddet (SKH göstergesi 5.2.1 alt göstergesi 4) Geçtiğimiz 12 ay içerisinde, şimdiki ya da eski yakın partnerleri tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz bırakılan daha önce bir yakın partner ile ilişkide bulunmuş 15-19 yaş arası genç kızların yüzdesi	35
	Kız ve erkek adolesanlara (ergenlere) karşı romantik partnerleri tarafından uygulanan şiddet	1.6 Geçtiğimiz 12 ay içerisinde romantik ilişki içinde olunan partner tarafından adolesanlara(ergenlere uygulanan fiziksel ve/veya cinsel şiddet Geçtiğimiz 12 ay içerisinde, romantik partneri olan kişilerden herhangi bir romantik partner tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz bırakılan 13-19 yaş arası kız ve erkek adolesanların(ergenlerin) cinsiyet ve yaşa göre yüzdesi	38
Akran şiddeti	Zorbalık mağduru olma	1.7 Akran şiddeti- geçtiğimiz 12 ay içerisinde zorbalık mağduru olma Geçtiğimiz 12 ay içerisinde, zorbalığa maruz kalan kız ve erkek adolesanların (ergenlerin) zorbalık türü, cinsiyet ve sınıfa (yaşa) göre yüzdesi	39
Adolesanlara (ergenlere) karşı fiziksel şiddet	Adolesanlara (ergenlere) karşı fiziksel saldırı	1.8 Geçtiğimiz 12 ay içerisinde gerçekleşen adolesanlara(ergenlere) karşı fiziksel saldırı Geçtiğimiz 12 ay içerisinde fiziksel saldırıya uğrayan kız ve erkek adolesanların (ergenlerin) cinsiyet ve sınıfa göre (ya da yaşa) yüzdesi	41
Çocuk cinayeti	Çocuk cinayeti oranı	1.9 Çocuk cinayetleri oranı (SKH göstergesi 16.1.1) 100.000 kişilik nüfus başına kasten adam öldürmeye kurban giden 0-19 yaş arası kişilerin cinsiyete ve yaşa göre yüzdesi	42
Çocuğun evde şiddete maruz kalması	Çocuğun öz/üvey annesine karşı uygulanan eş şiddetine maruz kalması	1.10 Çocuğun kadına karşı fiziksel eş şiddetinin yaşandığı hanelere maruz kalması Çocukluklarında öz ya da üvey babalarının öz veya üvey annelerine vurduğunu ya da onları dövdüğünü bildiren 13-24 yaş arası kız ve erkek adolesanların (ergenlerin) ve genç yetişkinlerin cinsiyet ve yaşlarına göre yüzdesi	43

İzleme ve değerlendirme

Ara (netice) sonucu: Ülkeler politika yapmak (üretmek) için çocuklara ve adölesanlara (ergenlere) karşı şiddetin mevcut araştırma ve gözlem kanıtı temelini genişletir.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Kilit şiddet türlerine yönelik ulusal yaygınlık tahminleri	Çocuklara ve adölesanlara (ergenlere) karşı kilit şiddet türlerine yönelik ulusal yaygınlık tahminleri	2.1 Çocuklara ve adölesanlara (ergenlere) karşı kilit şiddet türlerine yönelik ulusal yaygınlık tahminleri Ülkenin yakın zamanda çocuklara ve adölesanlara (ergenlere) karşı şiddetin ulus içerisinde yaygınlığına yönelik (mümkünse) cinsiyet ve yaşa göre ayrıştırılmış nüfus temelli hane halkı ya da okul temelli anketlerden alınmış tahminlerdeki 10 etki göstergesinin oranı	45

Çıktı (düşük düzey sonuç): Ülkeler, şiddete ilişkin araştırma, gözlemeleme, izleme ve değerlendirme kapasitelerini ve bu konudaki yatırımlarını arttıırırlar.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
İdari veri sistemleri	İdari veri sistemleri	2.2 Çocuğa karşı şiddete ilişkin verileri takip eden ve raporlayan idari veri sistemleri Ulusal düzeyde çocuğa karşı şiddet konusunda yaş, cinsiyet ve şiddet türüne göre ayrıştırılmış kilit idari veri çeşitlerini üretebilen, idari veri sistemlerine sahip üç sektörün (sosyal hizmetler, adalet ve sağlık) oranı	46

INSPIRE stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi	İzleme ve değerlendirmeyi güçlendirme amaçlı çabaların yaygınlaşmasını ve kalitesi	İzleme ve değerlendirmeyi güçlendirme amaçlı çabaların yaygınlaşmasını ve kalitesi Ülkeler veya programlar coğrafi bağlam ve program bağlamında güncel konulara uygun olarak uyarlanmış çocuğa karşı şiddete yönelik izleme ve değerlendirmeyi güçlendirme amaçlı çabaların yaygınlaşmasını ve kalitesini ölçen, bölgeye uygun başka göstergeler geliştirmek durumunda kalabilir	
---	--	--	--

Kanunların uygulanması ve icrası

Ara (netice) sonuç: Ülkeler, çocukları ve adolesanlar(ergenler)i şiddetten koruyan, aşırı alkol kullanımını azaltan ve adolesanlar(ergenler)in silahlara erişimini kısıtlayan kanun ve politikaların uygulanması ve icrasını güçlendirir.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Kanunlar ve politikalar	Çocukları fiziksel cezalandırmadan koruyan kanunlar	3.1 Çocukları fiziksel cezalandırmadan (şiddetle cezalandırma) koruyan kanunlar Çocukların bağlama göre (evde, okulda, alternatif bakım yerlerinde ve günlük bakım merkezlerinde, ceza infaz kurumlarında/ıslahevlerinde, bir suçun cezası olarak) her türlü fiziksel cezalandırmasını yasaklayan kanunların varlığı	48
	Çocukları cinsel istismar ve sömürüden koruyan kanunlar	3.2 Çocukları cinsel istismar ve sömürüden koruyan kanunlar Çocuğa yönelik cinsel istismar ve sömürünün yasaklanması ve çocuk mağdurların korunması konularında ulusal yasal çerçevenin uluslararası standartlara uygunluğu	49
	Çocukları şiddet ve sömürünün kilit risk faktörlerinden koruyan kanun ve politikalar	3.3 Çocukları şiddet ve sömürünün kilit risk faktörlerinden koruyan kanun ve politikalar Çocukları kilit risk faktörlerinden koruyan kanun, politika ve düzenlemelerin varlığı	51
	Çocukları koruyacak kanun ve politikalar	3.4 Çocuğa karşı şiddete yönelik kurumların ve yükümlülük sahiplerinin müdahalelerine ilişkin kanun ve politikalar Çocuğu şiddetten koruyacak ve yükümlülük sahiplerinin, profesyonellerin ve adalet sektörü kurumlarının yeterli müdahalesini temin edecek kilit kanun ve politikaların varlığı	52
	Kanunlara yönelik farkındalık	3.5 Çocuğa karşı şiddeti yasaklayan kanunlara yönelik farkındalık Fiziksel cezalandırma (şiddetle cezalandırma) gibi çocuğa karşı şiddetin kilit türlerini yasaklayan kanunların farkında olan kız ve erkek adolesanların (ergenler) ve yetişkinlerin cinsiyet ve yaşa göre yüzdesi	53

Çıktı (düşük düzey sonuç): Ülkeler, yasal çerçevelerin ve adalet sistemi uygulamalarının çocukları ve adolesanlar(ergenler)i şiddetten korumayı hedefleyen uluslararası normlara ve en iyi uygulamalara uygun olup olmadığını değerlendirir.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Yasal çerçevelerin ve politika çerçevelerinin uluslararası normlara göre incelenmesi	Yasal çerçevelerin ve politika çerçevelerinin uluslararası normlara göre incelenmesi	3.6 Yasal çerçevelerin uluslararası normlara uygunluğunun değerlendirilmesi Geçtiğimiz 5 yıl içerisinde, yasal çerçevenin uluslararası normlara uyup uymadığının UNODC Çocuğa karşı Şiddete yönelik Model Stratejiler Kontrol Listesi kullanılarak ulus içerisinde değerlendirmesi	54

Normlar ve değerler

Ara (netice) sonuç: Kilit grupların norm ve değerleri, bütün çocuklar ve adölesanlar (ergenler) için Şiddet içermeyen, saygılı, besleyici ve toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı ilişkileri destekler.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Fiziksel cezalandırmanın desteklenmesi (ev)	Çocuk yetiştirmede fiziksel cezalandırmanın gerekliliği konusunda genel kabul	4.1 Çocuk yetiştirmede fiziksel cezalandırmanın gerekliliği konusunda genel kabul Çocuk yetiştirmede fiziksel cezalandırmanın gerekli olduğu düşüncesine katılan kadın ve erkek yetişkinlerin ve adölesanların (ergenlerin) yüzdesi	56
Fiziksel cezalandırmanın desteklenmesi (okullar)	Öğretmenlerin fiziksel cezalandırmasının desteklenmesi	4.2 Okuldaki öğretmen ve idarecilerin fiziksel cezalandırmasına destek Öğretmen veya idarecilerin okulda çocukları fiziksel olarak cezalandırmalarına müsaade edilmesi gerektiği düşüncesine katılan kız ve erkek adölesanların (ergenlerin) ya da yetişkinlerin yüzdesi	57
Olumlu toplumsal cinsiyet normlarının desteklenmesi	Kadınların eşleri tarafından dövülmesinin kabul edilebilirliği	4.3 Kadınların eşleri tarafından dövülmesinin kabul edilebilirliği Bir kocanın (erkeğin) belli en az bir nedenden dolayı karısına (eŐine) vurmakta veya onu dövmekte haklı olduğu düşüncesine katılan 13-49 yaş arasındaki kadın ve erkeklerin cinsiyete ve yaşa göre yüzdesi	58
	Kadının cinsel iliŐkiyi reddetme hakkına yönelik tutum	4.4. Kadının cinsel iliŐkiyi reddetme hakkına yönelik tutum EŐin (kadın) istemese de kocası ile cinsel ilişkide bulunmak zorunda olduğuna inanan 13-49 yaş arası kadın ve erkeklerin cinsiyete ve yaşa göre yüzdesi	59

Çıktı (düşük düzey sonuç): Nüfusun içerisindeki kilit gruplar çocuğa karşı Şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği ve tüm çocukların ve adölesanların(ergenlerin) haklarına saygı konularındaki mesajlara daha fazla maruz bırakılır.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
INSPIRE stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi	Normlar ve değerler stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi	Normlar ve değerler stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi ülkeler veya programlar coğrafi bağlam ve program bağlamında güncel konulara uygun olarak uyarlanmış normlar ve değerler stratejilerinin yaygınlaşmasını, kapsamını ve kalitesini ölçen, bölgeye uygun başka göstergeler geliştirmek durumunda kalabilir	

Güvenli ortamlar

Ara (netice) sonuç: Çocukların ve adolesanların (ergenlerin) zaman geçirdiği kamusal alanlar, sanal ve yapılı çevreler bütün çocuklar için daha güvenli ve daha kapsayıcı hale gelir.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Cinayet oranları	Cinayet oranları, bütün yaşlar	5.1 Cinayet oranı (SKH göstergesi 16.1.1) Çocuk yetiştirmede fiziksel cezalandırmanın gerekli olduğu düşüncesine katılan kadın ve erkek yetişkinlerin ve adolesanların (ergenlerin) yüzdesi	61
Ateşli silahların ve diğer silahların ulaşılabilirliği	Adolesanlar (ergenlerin) ve yetişkinlerin toplum içinde silah taşınması	5.2 Geçtiğimiz ay içerisinde toplum içinde silah taşıma Geçtiğimiz 30 gün içerisinde topluluk veya mahalle içerisinde tabanca veya bıçak gibi silah taşıdığını bildiren kız ve erkek adolesanların (ergenlerin) yaşa ve cinsiyete göre yüzdesi	62
İnternet üzerinden tanışılan yabancı kişilerle iletişim	Yabancı kişilerle internet üzerinden iletişim	5.3 Geçtiğimiz 12 ay içerisinde internette yabancı kişilerle iletişim kurma Geçtiğimiz 12 ay içerisinde daha önce şahsen tanışmadıkları kişilerle internet üzerinden iletişimde bulunan İnternet kullanıcısı kız ve erkek çocukların ve adolesanların (ergenlerin) cinsiyete ve yaşa göre yüzdesi	63
	İnternet üzerinden tanışılan kişi ile şahsen buluşma	5.4 Geçtiğimiz 12 ay içerisinde internet üzerinden tanışılan kişiler ile şahsen buluşma Geçtiğimiz 12 ay içerisinde internet üzerinden tanıştıkları kişilerle şahsen buluşan İnternet kullanıcısı kız ve erkek çocukların ve adolesanların (ergenlerin) cinsiyete ve yaşa göre yüzdesi	64

Eğitim ve yaşam becerileri stratejisinden alınan dipnot: 9.2 Geçtiğimiz ay ve geçtiğimiz 12 ay içerisinde okulda veya okula gidiş/dönüş yolunda veya sanal ortamda güvende hissetmediklerinden okula gitmeyen kız ve erkek adolesanların (ergenlerin) yüzdesi

Çıktı (düşük düzey sonuç): Ülkeler, kamusal, sanal ve yapılı çevrelerin güvenliğini artırmak üzere çok sektörlü çabaların kapsamını genişletir ve kalitesini artırır.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
INSPIRE stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi	Güvenli ortamlar stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi	Normlar ve değerler stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi Ülkeler veya programlar coğrafi bağlam ve program bağlamında güncel konulara uygun olarak uyarlanmış Güvenli ortamlar stratejilerinin yaygınlaşmasını, kapsamını ve kalitesini ölçen, bölgeye uygun başka göstergeler geliştirmek durumunda kalabilir	

Ebeveyn ve bakım verenlere destek

Ara (netice) sonuç: Ebeveynler ve bakım verenler olumlu ebeveynlik uygulamalarını güçlendirir ve daha besleyici, destekleyici ebeveyn-çocuk ilişkileri oluşturur.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Bakım verenlerin olumlu disiplin etme yöntemleri	Bakım verenlerin olumlu disiplin etme yöntemleri	6.1 Geçtiğimiz ay içerisinde bakım verenler tarafından şiddet içermeyen disiplin uygulaması Geçtiğimiz ay içerisinde bir bakım vereninin şiddet içermeyen bir disiplin yöntemi uyguladığı 1-15 yaş arası kız ve erkek çocukların cinsiyet ve yaşa göre yüzdesi	66
Olumlu ebeveyn-çocuk ilişkileri	Erken çocuklukta yetiştirme	6.2 Bakım verenin erken çocukluk sürecine katılımı ve çocuğu yetiştirmesi Geçtiğimiz 3 gün içerisinde bir yetişkin hane halkı üyesinin öğrenme ve okula hazır bulunuşluğunu desteklemek üzere dört ya da daha fazla faaliyette bulunduğu 36-59 aylık kız ve erkek çocukların yüzdesi	67
	Ebeveynlerin/velilerin adolesanların (ergenlerin) sorunlarını anlaması	6.3 Geçtiğimiz ay içerisinde ebeveynlerin/velilerin adolesanların (ergenlerin) sorunlarını anlaması Geçtiğimiz 30 gün boyunca, ebeveynlerinin veya velilerinin çoğu zaman ya da her zaman sorunlarını ve endişelerini anladığını bildiren 13-17 yaşları arasındaki kız ve erkek adolesanlar (ergenler) cinsiyete ve yaşa göre yüzdesi	68
Ebeveyn/veli rehberlik ve denetimi	Adolesanlar (ergenler) üzerinde ebeveyn/veli rehberlik ve denetimi	6.4 Geçtiğimiz ay içerisinde ebeveynlerin/velilerin adolesanlara (ergene) rehberlik ve denetimi Son 30 gün içerisinde ebeveynlerinin veya velilerinin boş vakitlerinde çoğu zaman ya da her zaman ne yaptıklarını bildiklerini söyleyen 13-17 yaş arası kız ve erkek adolesanların (ergenlerin) cinsiyete ve yaşa göre yüzdesi Normlar ve değerler stratejisinden alınan dipnot: 4.1 Çocuk yetiştirmede fiziksel cezalandırmanın gerekli olduğu düşüncesine katılan yetişkinlerin ve adolesanların(ergenlerin)yüzdesi	69

Çıktı (düşük düzey sonuç): Ülkeler, aile ve bakım verenleri desteklemek ve olumlu ebeveynliğe teşvik etmek üzere yaptığı programların kapsamını genişletir ve kalitesini artırır.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
INSPIRE stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi	Güvenli ortamlar stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi	Normlar ve değerler stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi Ülkeler veya programlar coğrafi bağlam ve program bağlamında güncel konulara uygun olarak uyarlanmış Ebeveyn ve bakım verenlere destek stratejilerinin yaygınlaşmasını, kapsamını ve kalitesini ölçen, bölgeye uygun başka göstergeler geliştirmek durumunda kalabilir	

Gelir ve ekonomik güçlenme

Ara (netice) sonucu: Çocuklu haneler/aileler ekonomik açıdan daha güvenli hale gelir, bu haneler/ailelerde toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı normlar artar ve yakın partner şiddeti daha az görülür.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Hanedeki ekonomik güvensizlik-yetersizlik (düzenli gelir ya da finansal destek olmaması)	Ulusal yoksulluk sınırının altında yaşayan çocuklar	7.1 Ulusal yoksulluk sınırının altındaki çocuklar (SKH göstergesi 1.2.1) Geçtiğimiz ay içerisinde bir bakım vereninin şiddet içermeyen bir disiplin yöntemi uyguladığı 1-15 yaş arası kız ve erkek çocukların cinsiyet ve yaşa göre yüzdesi	71
	Gıda güvensizliği (gıdaya erişimde ve/veya yeterli, kaliteli gıda alınmasında yetersizlik) yaşayan hanelerdeki çocuklar	7.2 Gıda güvensizliği yaşayan hanelerdeki çocuklar (SKH gösterge 2.1.2) Gıda Güvencesizliği Deneyim Ölçeği (FIES) veya bölgesel veya ulusal olarak onaylanmış başka bir ölçeğe göre son 12 ay içerisinde haneleri orta derecede veya şiddetli düzeyde gıda güvensizliği yaşayan 0-17 yaşları arasındaki kız ve erkek çocukların yüzdesi	72
Hanedeki kadınların ekonomik güçlenmesi	Mevcut durumda partneri olan kadın ve kız çocuklarının hanedeki karar süreçlerine katılımı	7.3 Mevcut durumda partneri olan kadın ve kızların güçlenmesi Aşağıdaki karar alma süreçlerinin üçüne de, tek başına karar vererek veya ortak karar sürecinin parçası olarak katılan, mevcut durumda partner sahibi 15-49 yaşlarındaki kadın ve kız çocuklarının yaşlara göre (15-19 ve 15-49) yüzdesi: kendi sağlıklarına yönelik hizmetler, büyük alımlar ve aileye, akrabalara, arkadaşlara yapılacak ziyaretler	75

Çıktı (düşük düzey sonucu): Hanelerin, toplumsal cinsiyet eşitliği ve aile içi şiddeti önlemekle ilgilenen ekonomik destek programlarına daha fazla erişimi olur.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Sosyal koruma ve hane ekonomik desteğine erişim	Sosyal koruma sistemleri kapsamındaki çocuklar (ekonomik yardım programları)	7.4 Sosyal koruma sistemleri kapsamındaki çocuklar (SKH göstergesi 1.3.1) Ülkeler veya programlar coğrafi bağlam ve program bağlamında güncel konulara uygun olarak uyarlanmış Ebeveyn ve bakım verenlere destek stratejilerinin yaygınlaşmasını, kapsamını ve kalitesini ölçen, bölgeye uygun başka göstergeler geliştirmek durumunda kalabilir	76
INSPIRE stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi	Gelir ve ekonomik güçlenme stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi	Gelir ve ekonomik güçlenme stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi Ülkeler veya programlar coğrafi bağlam ve program bağlamında güncel konulara uygun olarak uyarlanmış gelir ve ekonomik güçlenme stratejilerinin yaygınlaşmasını, kapsamını ve kalitesini ölçen, bölgeye uygun başka göstergeler geliştirmek durumunda kalabilir	

Müdahale ve destek hizmetleri

Ara (netice) sonucu: Ülkeler, tüm sektörlerdeki bildirim mekanizmalarının, müdahale hizmetlerinin ve çocuğa karşı şiddetin önlenmesinin kalitesini ve kapsamını güçlendirir.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Çocuklukta yaşanan şiddeti anlatma	Çocuklukta yaşanan cinsel şiddeti anlatma	8.1 Çocuklukta yaşanan cinsel şiddeti hayatının herhangi bir döneminde anlatma Çocukluk çağında cinsel şiddet görmüş ve hayatının herhangi bir döneminde cinsel şiddet gördüklerini anlatan 13-17 yaş arası kız ve erkek adolesanların (ergenlerin) cinsiyete göre yüzdesi	78
	Çocuklukta yaşanan fiziksel şiddeti anlatma	8.2 Çocuklukta yaşanan fiziksel şiddeti hayatının herhangi bir döneminde anlatma Çocukluk çağında fiziksel şiddet görmüş ve hayatının herhangi bir döneminde fiziksel şiddet gördüklerini anlatan 13-17 yaş arası kız ve erkek adolesanların (ergenlerin) cinsiyete göre yüzdesi	78
Çocuklukta yaşanan şiddete yönelik yardım talep etme	Çocuklukta yaşanan cinsel şiddete yönelik yardım talep etme	8.3 Çocuklukta yaşanan cinsel şiddete yönelik hayatının herhangi bir döneminde yardım talep etme Hayatlarının herhangi bir döneminde cinsel şiddete maruz kaldıklarını bildiren 13-17 yaşları arasındaki kız ve erkek adolesanların (ergenlerin) cinsel şiddet için kurumsal veya profesyonel yardım talebinde bulunmuş olanlarının cinsiyete göre yüzdesi	79
	Çocuklukta yaşanan fiziksel şiddete yönelik yardım talep etme	8.4 Çocuklukta yaşanan fiziksel şiddete yönelik hayatının herhangi bir döneminde yardım talep etme Hayatlarının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kaldıklarını bildiren 13-17 yaşları arasındaki kız ve erkek adolesanlardan (ergenlerden) çocukluk çağı fiziksel şiddeti için kurumsal veya profesyonel yardım talebinde bulunmuş olanların cinsiyete göre yüzdesi	
Çocuklukta şiddete yönelik hizmet alma	Çocuklukta yaşanan cinsel şiddete yönelik hizmet alma	8.5 Çocuklukta yaşanan cinsel şiddete yönelik hayatının herhangi bir döneminde diliminde hizmet alma Çocukluk çağında cinsel şiddet görmüş ve cinsel şiddete yönelik hizmet almış olan 13-17 yaş arası kız ve erkek adolesanların (ergenlerin) cinsiyete ve aldıkları hizmet türüne göre yüzdesi	81
	Çocuklukta yaşanan fiziksel şiddete yönelik hizmet alma	8.6 Çocuklukta yaşanan fiziksel şiddete yönelik hayatının herhangi bir döneminde hizmet alma Çocukluk çağında fiziksel şiddet görmüş ve fiziksel şiddete yönelik hizmet almış olan 13-17 yaş arası kız ve erkek adolesanların (ergenlerin) cinsiyete ve aldıkları hizmet türüne göre yüzdesi	

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Hizmetlere yönelik farkındalık	Şiddet durumlarında faydalanılabilecek destek hizmetlerine yönelik farkındalık	8.7 Şiddet durumlarında faydalanılabilecek destek hizmetlerine yönelik adolesanlar (ergenler) arasındaki farkındalık Fiziksel veya cinsel şiddet durumlarında yardım alabilecekleri bir yer bilen 13-19 yaş arası kız ve erkek adolesanların (ergenlerin) cinsiyete ve yaşa göre yüzdesi	83
Çocuklar için adalet sistemi desteği	Adalet sektörünün çocuk mağdurlara desteği	8.8 Adalet sistemi ile temas halindeki çocuklara destek Geçtiğimiz yıl içerisinde adalet sistemi ile temasa geçen ve uzmanlaşmış destek alan 18 yaş altındaki kız ve erkek çocuklarının yüzdesi	84
Çocuklukta şiddete yönelik hizmet alma	Gözaltındaki- ıslah evindeki) çocuklar	8.9 Gözaltındaki-ıslah evindeki çocuklar Cinsiyete ve yaşa göre 100.000 kişilik çocuk nüfusu başına ıslah evinde bulunan 18 yaş altı kız ve erkek çocuk sayısı	85

Çıktı (düşük düzey sonuç): Ülkeler, bütün sektörlerin (adalet, sosyal hizmet, sağlık, eğitim) çocuklara ve adolesanlara (ergenlere) karşı şiddeti önleme ve bu şiddete müdahale etme kapasitelerini güçlendirir.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Çocuk koruma sisteminin kapasitesi	Çocuk koruma sisteminin kapasitesi	8.10 Sosyal hizmet iş gücünün büyüklüğü Türüne göre (örneğin hükümete ait ve hükümet dışı) 100.000 çocuk başına düşen çocuk koruma sorumluluğuna sahip çocuk koruma (sosyal hizmet) çalışanı sayısı	86
Sağlık sektörünün çocuğa karşı şiddete ilişkin yönergeleri	Sağlık sektörünün çocuğa kötü muameleye ilişkin yönergeleri	8.11 Sağlık sektörünün çocuğa kötü muameleye ilişkin yönergeleri Sağlık sisteminin çocuğa kötü muameleye DSÖ yönergelerine (2019'da gelmesi beklenen) ve uluslararası insan hakları standartlarına uygun müdahalesi için ulusal yönergelerinin, protokollerinin veya standart operasyon prosedürlerinin (SOP) varlığı	87
Sağlık sektörünün çocuğa karşı şiddete ilişkin yönergeleri	Sağlık sektörünün çocuğa karşı cinsel şiddete ilişkin yönergeleri	8.12 Sağlık sektörünün çocuğa karşı cinsel şiddete ilişkin yönergeleri Sağlık sisteminin çocuklara ve adolesanlara (ergenlere) karşı cinsel şiddete DSÖ yönergelerine ve uluslararası insan hakları standartlarına uygun müdahalesi için ulusal yönergelerinin, protokollerinin veya standart operasyon prosedürlerinin (SOP) varlığı	88
INSPIRE stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi	Müdahale ve destek hizmetleri stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi	Müdahale ve destek hizmetleri stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi Ülkeler veya programlar coğrafi bağlam ve program bağlamında güncel konulara uygun olarak uyarlanmış Müdahale ve destek hizmetleri stratejilerinin yaygınlaşmasını, kapsamını ve kalitesini ölçen, bölgeye uygun başka	

Eğitim ve yaşam becerileri

Ara (netice) sonuç: Çocuklar ve adolesanların (ergenlerin) okula devamı ve başarısı artar; erken yaşta evlilik ve erken çocuk sahibi olma ortadan kalkar; daha fazla toplumsal cinsiyet eşitliği içeren ve şiddet içermeyen ilişkiler kurarlar ve madde bağımlılığı gibi riskli davranışları azalır.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Okula devam ve eşitlik	Okula gitmeme oranları	9.1 İlkokul ve ortaokulda okula gitmeme oranları Akademik okul yılı boyunca okula gitmeyen kız ve erkek ilkokul ve ortaokul çocuklarının cinsiyete ve okul çağına göre (ilkokul, ortaokul) yüzdesi	90
Okulda ya da okul yolundaki güvenlik algısı	Güvenlik endişelerinden dolayı okula gitmeme	9.2 Son 1 ve 12 ay içerisinde güvenlik endişelerinden dolayı okula gitmeme Son 1 ve 12 ay içerisinde okulda veya okula gidiş/dönüş yolunda veya sanal ortamda güvende hissetmediklerinden okula gitmeyen kız ve erkek adolesanların (ergenlerin) yüzdesi	91
Gençlikte cinsel sağlık ve üreme sağlığı davranışları	Erken yaşta ilk cinsel ilişki	9.3 Erken yaşta ilk cinsel ilişki 15 yaşından önce ilk cinsel ilişkilerini yaşayan 15-19 yaş arası kadın ve erkeklerin cinsiyetlere göre yüzdesi	92
	15 ve 18 yaşından önce erken yaşta çocuk sahibi olma	9.4 15 ve 18 yaşından önce erken yaşta çocuk sahibi olma 15 yaşından önce doğum yapan 15-19 yaş arası kadın ve kız çocuklarının yüzdesi 18 yaşından önce doğum yapan 20-24 yaş arası kadınların yüzdesi	93
Erken yaşta evlilik	15 ve 18 yaş öncesi erken yaşta evlilik	9.5 15 ve 18 yaş öncesi erken yaşta evlilik (SKH gösterge 5.3.1) 15 ve 18 yaşından önce evlenen ya da bir birliktelik içerisinde olan 20-24 yaş arası kadınların yüzdesi	94
Gençlikte alkol kullanımı	Gençlikte aşırı iki tüketimi	9.6 Gençlikte aşırı iki tüketimi Geçtiğimiz ay içerisinde en az bir defa aşırı iki tüketen kız ve erkek adolesanların (ergenlerin) yüzdesi	95

Normlar ve değerler stratejisinin bütün ara (netice) sonuç göstergelerinden alınan dipnot

Çıktı (düşük düzey sonuç): Çocuk ve adolesanların(ergenlerin) güvenli, etkili, toplumsal cinsiyete duyarlı ve şiddeti önleme konusunda faaliyette bulunan eğitim, yaşam becerileri ve geçim programlarına erişimi artır.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Şiddeti önlemenin okul temelinde ele alınması	Okullarda şiddeti önleme eğitim programlarını görmek	9.7 Geçtiğimiz 12 ay içerisinde şiddeti önleme ve şiddete müdahale etme eğitim programını görmüş olma Geçtiğimiz akademik yıl içerisinde derslerinde şiddeti nasıl önleyecekleri ve şiddete nasıl müdahale edecekleri öğretilmiş kız ve erkek çocuk ve adolesanların(ergenlerin) cinsiyet ve sınıfa göre (ya da yaş) yüzdesi	96
INSPIRE stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi	Eğitim ve yaşam becerileri stratejilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi	Eğitim ve yaşam becerilerinin yaygınlaşması, kapsamı ve kalitesi Ülkeler veya programlar coğrafi bağlam ve program bağlamında güncel konulara uygun olarak uyarlanmış Eğitim ve yaşam becerileri stratejilerinin yaygınlaşmasını, kapsamını ve kalitesini ölçen, bölgeye uygun göstergeler geliştirmek durumunda kalabilir	

Çok sektörlü eylemler ve koordinasyon

Ara (netice) sonuç: Ülkeler, çocuğa karşı şiddeti önlemek ve bu şiddete müdahale etmeye yönelik çok sektörlü, çok paydaşlı eylemleri ve koordinasyonu güçlendirir.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Ulusal planlar ve eylemler	Ulusal, çok sektörlü, çok paydaşlı planlar ve eylemler	10.1 Çocuğa karşı şiddete yönelik ulusal, çok sektörlü plan ve eylemler Akademik okul yılı boyunca okula gitmeyen kız ve erkek ilkokul ve ortaokul çocuklarının cinsiyete ve okul çağına göre (ilkokul, ortaokul) yüzdesi	90
Okulda ya da okul yolundaki güvenlik algısı	Güvenlik endişelerinden dolayı okula gitmeme	9.2 Son 1 ve 12 ay içerisinde güvenlik endişelerinden dolayı okula gitmeme Çocuğa karşı şiddeti önlemeye ve bu şiddete müdahale etmeye yönelik planın durumuna göre kilit kalite kriterlerine uyan koordine eylem için ulusal, çok sektörlü planın(ların) ya da stratejinin(lerin)varlığı	98

Çıktı (düşük düzey sonuç): Ülkeler çok sektörlü, çok paydaşlı, çocuk ve adolesanların(ergenlerin) de katıldığı koordinasyon mekanizmalarını güçlendirir.

Alan	Alt Alan	Gösterge	Sayfa
Ulusal planlama mekanizmaları	Ulusal koordinasyon ve planlama mekanizmaları	10.2 Ulusal koordinasyon ve planlama mekanizmaları Çocuklara ve adolesanlara karşı şiddeti önlemeye, bu şiddete müdahale etmeye yönelik ulusal plan ve stratejileri denetlemekle görevli işlevsel, ulusal, çok sektörlü, çok paydaşlı, çocuk ve adolesanların de dahil olduğu bir koordinasyon mekanizmasının varlığı	99

INSPIRE : Gösterge Rehberi ve Sonuç Çerçevesi

Çocuğa Karşı Şiddeti Sona Erdirmek:
Değişimin Tanımlanması ve Ölçümü

- Yönetici Özeti -

